



2018

SAKARYA İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI
SAKARYA ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ
İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

YAZAR

Selçuk ÖZTÜRK
İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam oluşturamama sorunudur. İktisadi sorunlar aynı zamanda sosyo-psikolojik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirebilmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

Bu bilinçle, ilimiz İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulunun yapmış olduğu çalışmalarla, bir yandan istihdamın korunması ve bir yandan da istihdamın geliştirilebilmesi, vasıfsızlığın ve mesleksizliğin giderilmesi hedeflenmiştir. İstihdamın söz konusu olduğu bütün alanlarda programlar düzenlenerek, girişimcilik eğitimleri, meslek eğitim kursları, iş başı eğitim programları, toplum yararına çalışma programları ve çalışanların eğitime yönelik sertifika programları yoluyla, işsizlik sorununun çözümüne yerel düzeyde destek olunmuştur.

Sakarya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünün verdiği destekle, bir taraftan işverenlerin nitelikli işgücü ihtiyacı karşılanmaya, bir taraftan da işgücüne nitelik kazandırılarak işsizlerin istihdam edilebilirliği artırılmaya çalışılmıştır. Bununla beraber, teknolojik gelişmeler ve artan rekabet koşullarından istihdamın etkilenmemesi için hayat boyu öğrenme anlayışı içerisinde kişisel ve mesleki eğitimlere gereken önem verilmeye gayret gösterilmiştir.

İŞKUR tarafından tüm illerde gerçekleştirilen İş Piyasası Analiz Çalışması; bölgesel farklılıkların izlenmesi, yerel yönetim mekanizmalarına işlerlik kazandırılması, kısa vadede işgücünün şirketlerle eşleştirilmesinin sağlanması, orta vadede işgücüne talep edilen niteliklerin kazandırılması ve uygulanan işgücü politikalarının etkilerinin izlenmesi bakımından da çok büyük önem arz etmektedir.

Dolayısıyla, böylesine önemli bir çalışmaya katkı sağlayan Sakarya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeline ve işverenlerimize teşekkür eder, çalışmanın işsizlik sorununun çözümü ve istihdama katkı sağlaması noktasında faydalı olmasını dilerim.

Ahmet Hamdi NAYİR
Sakarya Valisi





ÖNSÖZ

Ülkelerin kalkınmasının temeli olan işsizliğin önlenmesi; işgücü piyasasının geliştirilmesine, eğitilmiş işgücü talebine duyarlılığının artırılmasına, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesine ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. Dolayısıyla, istihdamın artırılmasının yanında istihdamın korunması da işgücünün ihtiyaç duyulan niteliklere uygun bir şekilde eğitilmesi ve yetiştirilmesi ile mümkün olacaktır.

İşgücü piyasası talep araştırmasından elde edilen veriler, genel işgücü göstergeleri ve Kurumumuzun verileri kullanılarak hazırlanan işgücü piyasası araştırma raporu, il düzeyinde işgücü piyasasına ilişkin birçok veriyi ve analizi içermekte olup, bu yönüyle de tüm ekonomik ve sosyal taraflara genel bir rehber olma özelliği taşımaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırması Raporunun temel amacı; İlin işgücü piyasası arz ve talebi arasındaki eşleşme problemlerini ortaya çıkartarak bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak önerileri oluşturmak ve elde edilen veriler değerlendirilerek İl düzeyinde aktif istihdam politikalarının oluşturulmasına katkı sağlamaktır.

İŞKUR ve ilgili paydaşların desteğiyle hazırlanan “İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu”, Sakarya Geneline 2 Nisan-11 Mayıs 2018 tarihleri arasında 20 ve üzeri işçi çalıştıran 991 işyerinde uygulanmış olup, bu rapora kuşkusuz en büyük destek, değerli zamanlarını ayırarak araştırmamızı cevaplayan işverenlerimizden gelmiştir. Dolayısıyla bu çalışmanın gerçekleşmesine katkı sağlayan işverenlerimize, formun uygulanması ve raporun hazırlanmasında emeği geçen Sakarya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü çalışma arkadaşlarımıza teşekkür eder, yayının İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu, işverenler, akademisyenler ve araştırmacıların çalışmalarında yararlı olmasını dilerim.

Tekin KAYA
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	i
ÖNSÖZ	ii
TABLolar LİSTESİ	iv
ŞEKİLLER LİSTESİ	v
YÖNETİCİ ÖZETİ	1
GİRİŞ	3
BİRİNCİ BÖLÜM	4
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ.....	4
İŞKUR GÖSTERGELERİ	4
Açık İşler	4
İşe Yerleştirmeler.....	5
Kayıtlı İşsiz.....	7
Aktif İşgücü Programları	8
İşsizlik Ödeneği	12
İKİNCİ BÖLÜM.....	14
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI	14
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM.....	15
İşyeri Verileri.....	16
Mevcut İstihdam.....	28
AÇIK İŞLER.....	30
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER.....	39
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ	45
SONUÇ	52
EKLER	55
EK 1: 2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu	55

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2017)	5
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017)	6
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017).....	9
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı	10
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017).....	10
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı	11
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)	12
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı.....	16
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları	26
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu	27
Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı	28
Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları	29
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler	30
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşyeri Oranı	31
Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması.....	36
Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı	36
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları	37
Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması.....	38
Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler	39
Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	41
Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı	42
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri	44
Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler.....	44
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri	46
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi	47
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi	48
Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler	48

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017)	4
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017).....	6
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı	7
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2010-2017)	13
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı	17
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı	18
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu	19
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu	20
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu.....	21
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı	22
Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu.....	23
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı (%)	23
Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%).....	24
Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları	25
Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri.....	27
Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi.....	32
Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	33
Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	33
Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İstenmesi	34
Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı.....	35
Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı	41
Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı.....	43
Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı.....	49
Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı	50
Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı	51

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu raporda Sakarya İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı 991'dir. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 15 sektörde tam sayım yapılmıştır. Sakarya ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 61 bin 844 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 46 bin 638 çalışan erkeklerden, 15 bin 206 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 58,7'si, kadınların ise yüzde 48,3'ü İmalat sektöründe istihdam edilmektedir.

Sakarya ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar ve Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlardır. Sakarya ilinde açık iş oranı yüzde 3,1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 2,6 olup, Sakarya ili açık iş oranı bakımından 0,5'lik bir farkla Türkiye ortalamasının üzerindedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 30 ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektörüdür. Sakarya ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş oranı %5,3'dür. Sakarya ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubu; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Hizmet Ve Satış Elemanları, Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek mensuplarıdır.

İl genelinde açık işlerin yüzde 49,5'i için Lise altı eğitim düzeyi talep edilmektedir. Sakarya ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Sakarya ilinde temininde güçlük çekilen mesleklerle bakıldığında ilk sırada Makineci(Dikiş) mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı ve Garson (Servis Elemanı) meslekleri takip etmektedir.

Sakarya ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde

20,4'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Sakarya ilinde işverenlerin yüzde 28,4'ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle Türkiye genelinde her 10 işyerinden 2'si istihdamın artacağını öngörürken, Sakarya'da bu sayı 3'e çıkmaktadır. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,5 olarak öngörülürken Sakarya ilinde ise ülke geneline yakın olup yüzde 2 olarak öngörülmüştür.

GİRİŞ

Bu çalışma Sakarya işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevcut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Sakarya İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemini tesis etmek , istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2018 yılı için Sakarya ilinde 2 Nisan-11 Mayıs 2018 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Sakarya ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

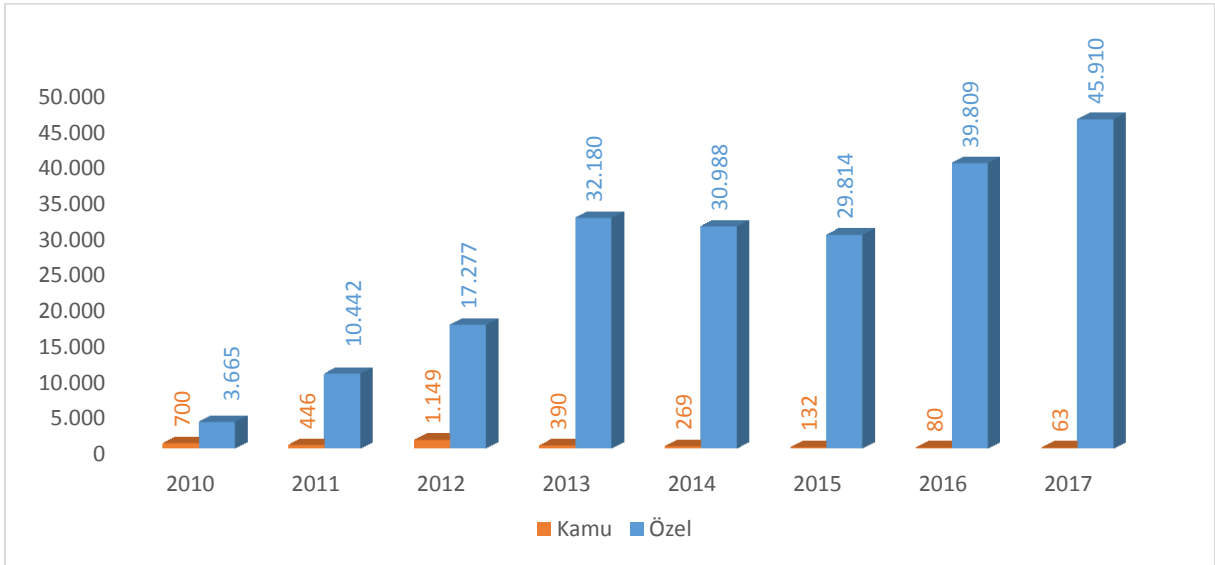
İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017)



Kaynak: İŞKUR

2010 yılında 4 bin 365 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2017 yılına gelindiğinde 45 bin 973 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde artış gösteren hafif dalgalı bir seyir izlemiştir. 2010 yılından itibaren 2013 yılına kadar artış, 2014 ile 2015 yıllarında hafif düşüş 2016 yılından itibaren tekrar artış eğilimi göstermiştir. 2013 yılında ki açık iş sayısı bir önceki yıla göre yüzde 43,5 oranında artmıştır. 2017 yılı itibariyle alınan açık işler zirveyi görmüş ve bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 13,25 oranında artış göstermiştir. Açık işler sektör bazında

incelendiğinde ise İŞKUR’un özellikle 2013 yılından sonra özel sektör açık işleri üzerindeki etkinliğini önemli ölçüde arttırdığı ve 2017 yılında diğer yıllara göre zirveye ulaştığı görülmektedir.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2017)

Meslek	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	27.813
Satış Danışmanı / Uzmanı	1.155
Gazaltı Kaynakçısı	960
Beden İşçisi (Temizlik)	928
Büro İşçisi	861
Garson (Servis Elemanı)	542
Ön Muhasebeci	513
Büro Memuru (Genel)	482
Şoför-Yük Taşıma	440
Satış Temsilcisi / Plasiyer	420

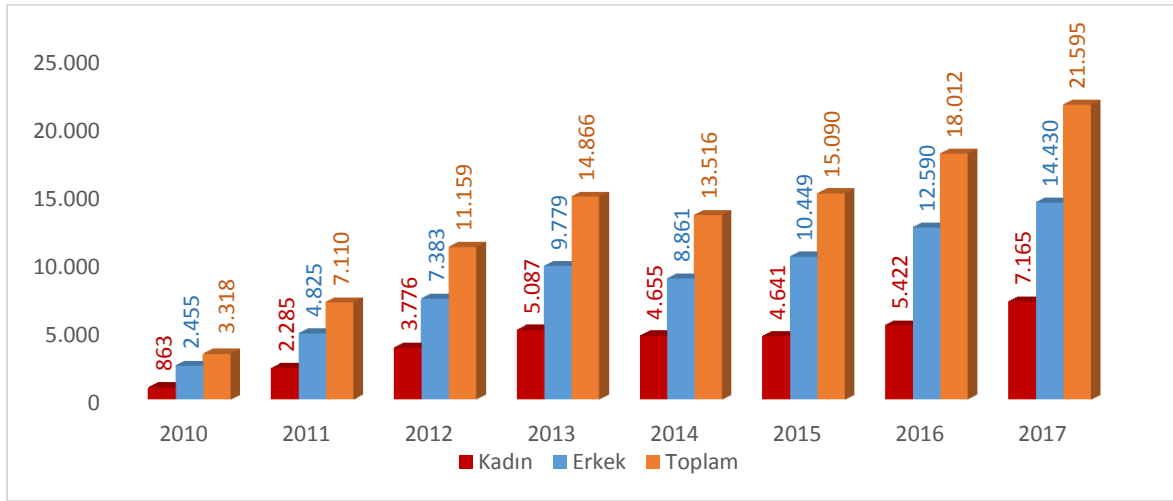
Kaynak: İŞKUR

Sakarya ilinde 2017 yılında 45 bin 973 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR’a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 27 bin 813 açık iş ile Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 60,5’ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Satış Danışmanı / Uzmanı ve Gazaltı Kaynakçısı meslekleri takip etmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak 2017 yılında yıllık bazda 2 milyon 691 bin açık işi işgücü piyasasından toplamıştır. Şekil 2’den de görüleceği üzere bu artan performans İŞKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır.

Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017)



Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 3 bin 318 olan Sakarya ilinde işe yerleştirilenlerin 2 bin 455'i erkeklerden, geri kalan 863 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar yıllar itibarıyla hafif dalgalı bir seyir izlemektedir. 2013 ile 2017 yıllarında belirgin bir artış yaşanarak 2013 yılında 14 bin 866 kişi, 2017 yılında ise 21 bin 595 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2017 yılında işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 33,2'si kadınlardan yüzde 66,8'i erkeklerden oluşmuştur. 2017 yılında, bir önceki yıla göre kadın işe yerleştirmede yüzde 24,3 toplam da ise işe yerleştirmede ise yüzde 16,6 artış görülmüştür.

İŞKUR'un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonksiyonları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017)

Meslekler	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	10.484	3.869	14.353
Satış Danışmanı / Uzmanı	254	311	565
Konfeksiyon İşçisi	33	318	351
Büro İşçisi	192	154	346
Büro Memuru (Genel)	107	171	278
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	115	161	276
Et Ve Et Ürünleri İşlemecisi	130	140	270
Reyon Görevlisi	129	129	258
Kasiyer	73	184	257
Gazaltı Kaynakçısı	247	0	247

Kaynak: İŞKUR

Sakarya ilinde 14 bin 353 tane işe yerleştirmeyeyle Beden İşçisi (Genel) mesleği ile ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının % 66,5'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Satış Danışmanı / Uzmanı ve Konfeksiyon İşçisi meslekleri takip etmektedir. Kadınlar en çok sırasıyla Beden İşçisi (Genel), Konfeksiyon İşçisi ve Satış Danışmanı / Uzmanı mesleklerinde işe yerleştirilirken, erkekler en çok sırasıyla Beden İşçisi (Genel), Satış Danışmanı ve Gazaltı Kaynakçısı mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

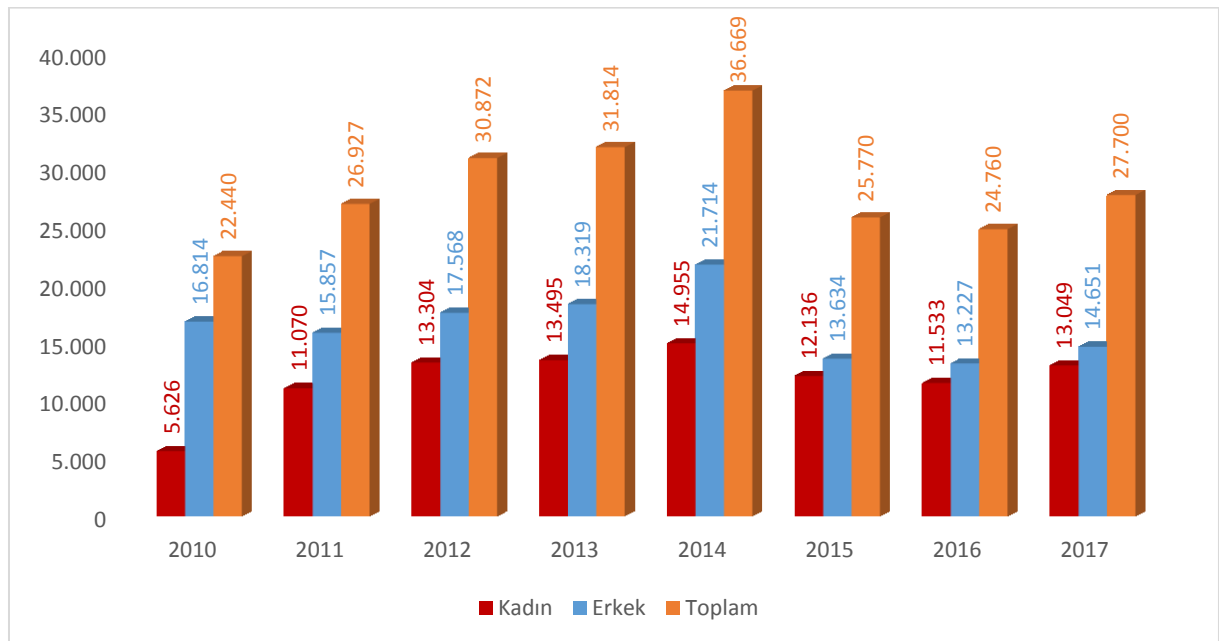
Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; Hali hazırda herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Bir yıl kesintisiz olarak İŞKUR sistemi ya da ofisleri kullanmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR'un hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabileceklerdir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı



Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Sakarya ilinde İŞKUR'a kayıtlı 22 bin 440 işsiz bulunmaktadır. Kayıtların 16 bin 814'ü erkek, 5 bin 626'sı ise kadınlardan oluşmaktadır. 2017 yılında ise toplam 27 bin 700 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında dalgalı bir eğilim dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişme, sayesinde İŞKUR olarak işsizlerin işgücündeki durumlarını anlık olarak takip edilebilme imkanına erişmiştir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında Sakarya'da 5 bin 626 kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken bu sayı 2017 yılında artarak 13 bin 49'a yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetleri hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi çok önemli bir faktördür.

Sakarya ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsizin olduğu ilk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Sakarya ilinde Kuruma kayıtlı 9 bin 921 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Sakarya ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının %35,8'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Satış Danışmanı / Uzmanı ve Büro Memuru meslekleri takip etmiştir. Kadınlar da ise sırasıyla Beden İşçisi (Genel), Büro Memuru (Genel), Satış Danışmanı / Uzmanı, Beden İşçisi (Temizlik), Sekreter, Ön Muhasebeci, Temizlik Görevlisi, Aşçı Yardımcısı, Çaycı ve Kasiyer mesleklerinde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	188	930	1.274	2.204
2011	286	1.744	2.585	4.329
2012	433	3.454	4.903	8.357
2013	444	2.586	5.510	8.096
2014	234	973	2.669	3.642
2015	243	1.835	4.812	6.647
2016	213	862	3.457	4.319
2017	98	1.157	2.197	3.354

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursları özellikle İşbaşı Eğitim Programlarının 2015 yılından itibaren daha ön plana çıkmasından sonra azalma eğilimi içerisine girmiştir. 2017 yılında ise düzenlenen 98 mesleki eğitim kursuna 3 bin 354 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 2 bin 197'si erkek, bin 157'si kadınlardan oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde erkek katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. İmalat sektöründeki firmaların fazla olması ile birlikte yapılan işin tehlike seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının erkek oranını arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2017 yılında kursiyerlerin yüzde 34,5'i kadınlardan, yüzde 65,5'i ise erkeklerden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
İşletmelerde Hijyen Görevlisi	İşletmelerde Hijyen Görevlisi	İşletmelerde Hijyen Görevlisi
Depo İşçisi (Elleçleme)	Depo İşçisi (Elleçleme)	Diğer Kağıt İmalat İşçileri
Et Ve Et Ürünleri İşlemecisi	Kimya Proses Operatör Yardımcısı	Tekstil Terbiye İşçisi (Boya)
Diğer Kağıt İmalat İşçileri	Kağıt İmal İşçisi	Et Ve Et Ürünleri İşlemecisi
Kimya Proses Operatör Yardımcısı	Ahşap İşleme Cnc Makinesi Operatörü	Kadın Giysileri Dikim Elemanı(Düz Dar Etek- Kadın Pantolonu- Bluz- Elbise-Fantezi Elbise)
Kağıt İmal İşçisi	Et Ve Et Ürünleri İşlemecisi	Deri Konfeksiyon Makinecisi
Ahşap İşleme Cnc Makinesi Operatörü	Tekstil Terbiye İşçisi (Apre)	Tekstil Terbiye İşçisi
Tekstil Terbiye İşçisi (Boya)	Ahşap Doğrama Cnc Makinesi Operatörü	Kumaş Kontrol İşçisi
Süt Sığırtı Yetiştiricisi	Diğer Kağıt İmalat İşçileri	Süt Sığırtı Yetiştiricisi
Tekstil Terbiye İşçisi (Apre)	Plastik Film İşleme Operatörü	Çilek Yetiştiricisi

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla İşletmelerde Hijyen Görevlisi, Depo İşçisi (Elleçleme) ve Et Ve Et Ürünleri İşlemecisi mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla İşletmelerde Hijyen Görevlisi, Diğer Kağıt İmalat İşçileri ve Tekstil Terbiye İşçisi (Boya) mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla İşletmelerde Hijyen Görevlisi, Depo İşçisi (Elleçleme) ve Kimya Proses Operatör Yardımcısı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	43	31	45	76
2011	133	56	197	253
2012	165	125	126	251
2013	425	1.212	1.640	2.852
2014	371	676	962	1.638
2015	1.150	1.513	2.058	3.571
2016	1.672	2.462	6.106	8.568
2017	1.490	2.964	2.493	5.457

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanında yeterli iş tecrübesinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş

tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2010 yılından itibaren işbaşı eğitim programlarının sayısı artış eğilimi içerisinde. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir. 2015, 2016 ve 2017 yılında düzenlenen kurs sayıları daha önceki yıllara göre büyük oranda artış olduğu Tablo 5'te görülmektedir. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2017 yılında bin 490 program düzenlenmiş olup toplam 5 bin 457 kişi programa katılmıştır. Katılımcıların yüzde 54,3'ü kadınlardan yüzde 45,7'si erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Et Ve Et Ürünleri İşlemecisi	Et Ve Et Ürünleri İşlemecisi	Konfeksiyon İşçisi
Konfeksiyon İşçisi	Temel Metal Şekillendirme Elemanı	Et Ve Et Ürünleri İşlemecisi
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Satış Danışmanı / Uzmanı	Satış Danışmanı / Uzmanı	Perakende Satış Elemanı (Gıda)
Temel Metal Şekillendirme Elemanı	Temel İmalat (Talaşlı) Ve Montaj Elemanı	Trikotajcı/Endüstriyel Örmeci
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Alüminyum İmalat İşçisi	Satış Danışmanı / Uzmanı
Büro Memuru (Genel)	Büro Memuru (Genel)	Büro Memuru (Genel)
Reyon Görevlisi	Konfeksiyon İşçisi	Ön Muhasebeci
Ön Muhasebeci	Satış Temsilcisi / Plasiyer	Reyon Görevlisi
Trikotajcı/Endüstriyel Örmeci	Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Çikolata İmal İşçisi

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla Et ve Et Ürünleri İşlemecisi, Konfeksiyon İşçisi ve Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleklerinde işbaşı eğitim programı düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Konfeksiyon İşçisi, Et ve Et Ürünleri İşlemecisi ve Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleklerinde program düzenlenirken, erkeklerde ise en fazla Et ve Et Ürünleri İşlemecisi,

Temel Metal Şekillendirme Elemanı ve Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleklerinde program düzenlenmiştir.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	3	35	39	74
2011	11	131	142	273
2012	10	125	125	250
2013	15	207	178	385
2014	20	264	231	495
2015	24	287	309	596
2016	50	534	704	1.238
2017	64	732	836	1.568

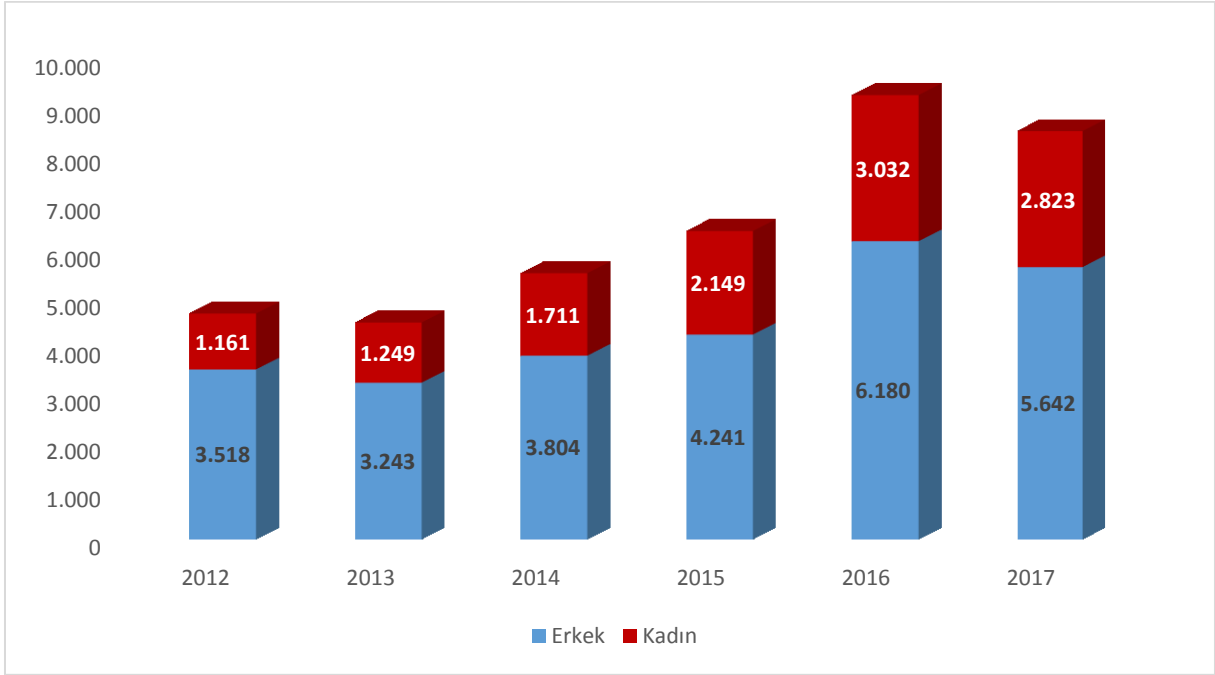
Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2017 yılında 64 tane girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. 2017 yılında düzenlenen girişimcilik eğitim programı 2016 yılına göre yüzde 28 daha fazladır. Programa 2017 yılında 732’i kadın, 836’sı erkek olmak üzere toplam bin 568 kişi katılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2010-2017)



Kaynak: İŞKUR

Sakarya ilinde 2017 yılında yüzde 33,4'ü kadın olmak üzere 8 bin 465 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2017 yılında 2016 yılına göre yüzde 8,8 oranında azalış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hane Halkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen

mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu çalışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 2 Nisan - 11 Mayıs 2018 tarihleri arasında Türkiye genelinde 89 bin 324 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen “İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu” kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2019 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Sakarya ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin

toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Sakarya ilinde 991 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 61 bin 844 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Araştırma kapsamında Sakarya ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8’de Sakarya ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşveren Sayısı
İmalat	306
Toptan ve perakende ticaret	224
İnşaat	169
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	66
Ulaştırma ve depolama	52
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	40
Eğitim	35
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	34
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	23
Diğer hizmet faaliyetleri	14
Madencilik ve taş ocaklığı	6
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	5
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	4
Finans ve sigorta faaliyetleri	4
Bilgi ve iletişim	4
Gayrimenkul faaliyetleri	3
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1
Genel Toplam	991

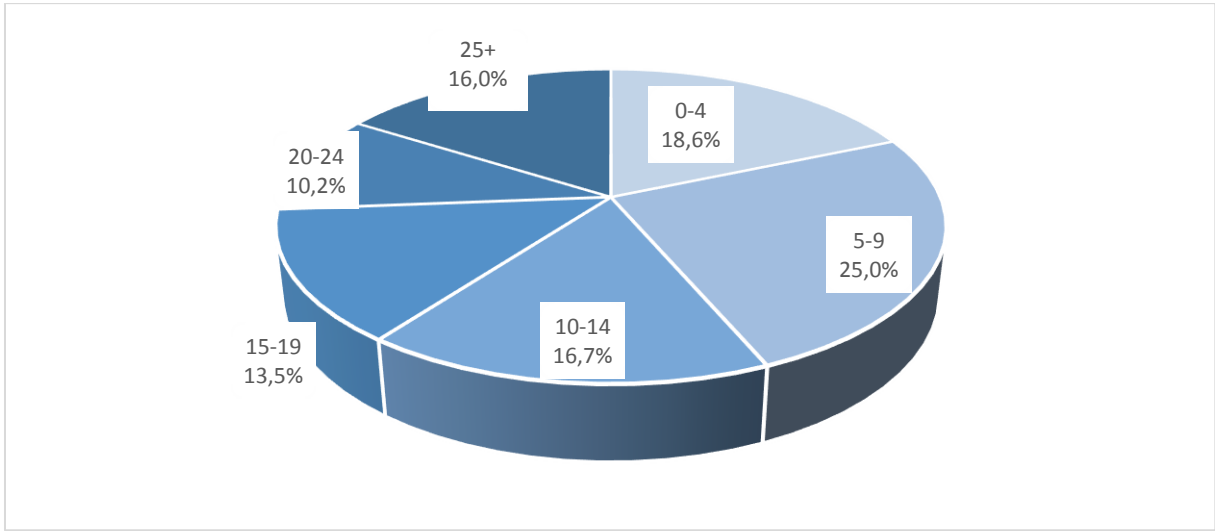
Kaynak: İPA 2018

Sakarya ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Sakarya ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 30,9’u İmalat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 29,1 dir. Bu durumda Sakarya ilinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektöründen sonra en fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret Sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 22,6’sı Toptan ve Perakende Ticaret sektörün de bulunmaktadır. Bu sektörde yüzde 18,4 olan Türkiye ortalamasının üstünde bir oran olarak

gerçekleşmiştir. Sakarya ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yarısından fazlası İmalat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir.

En az işyeri ise Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri kapsamında bir tane firma bulunmaktadır. Ancak bu tablo incelenirken Sakarya ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

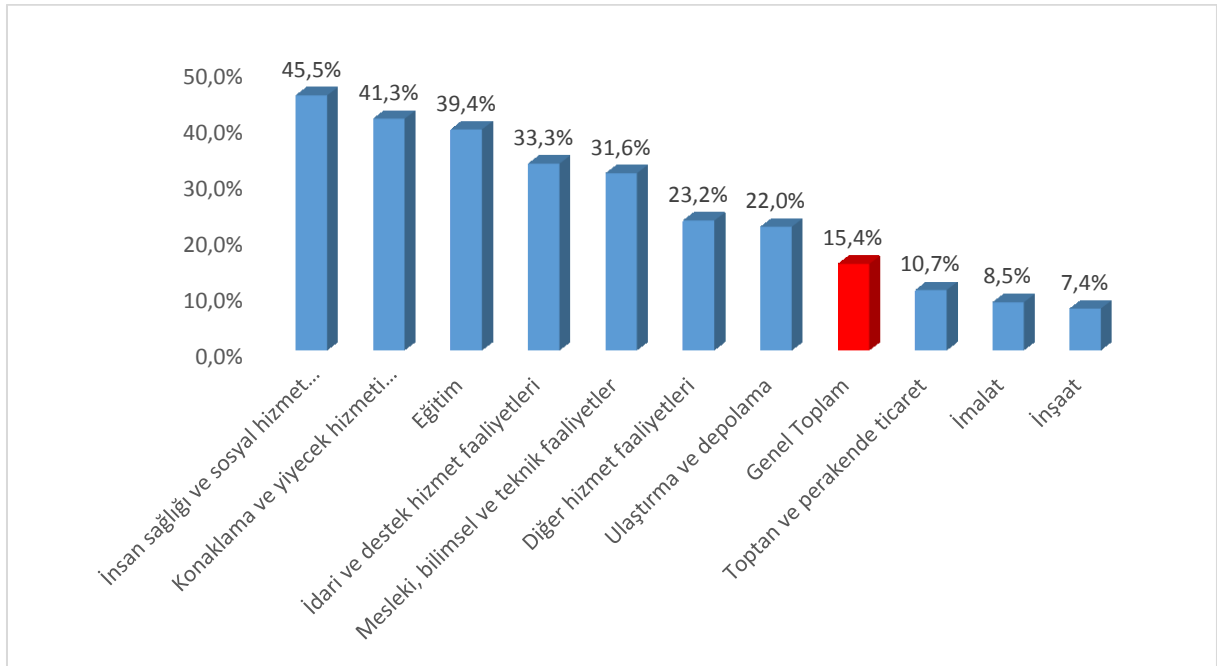
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı



Kaynak: İPA 2018

Şekil 5'te görüldüğü üzere Sakarya ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 25'i 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 18,6'dır. İşyerlerinin yaklaşık yüzde 60'ı 0-14 yaş aralığındadır. İşyerlerinin yüzde 40'ı ise 15 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir. Sakarya ilinde araştırma kapsamındaki her 5 işyerinden 2 tanesinin kuruluşu 10 yılın altındadır.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı



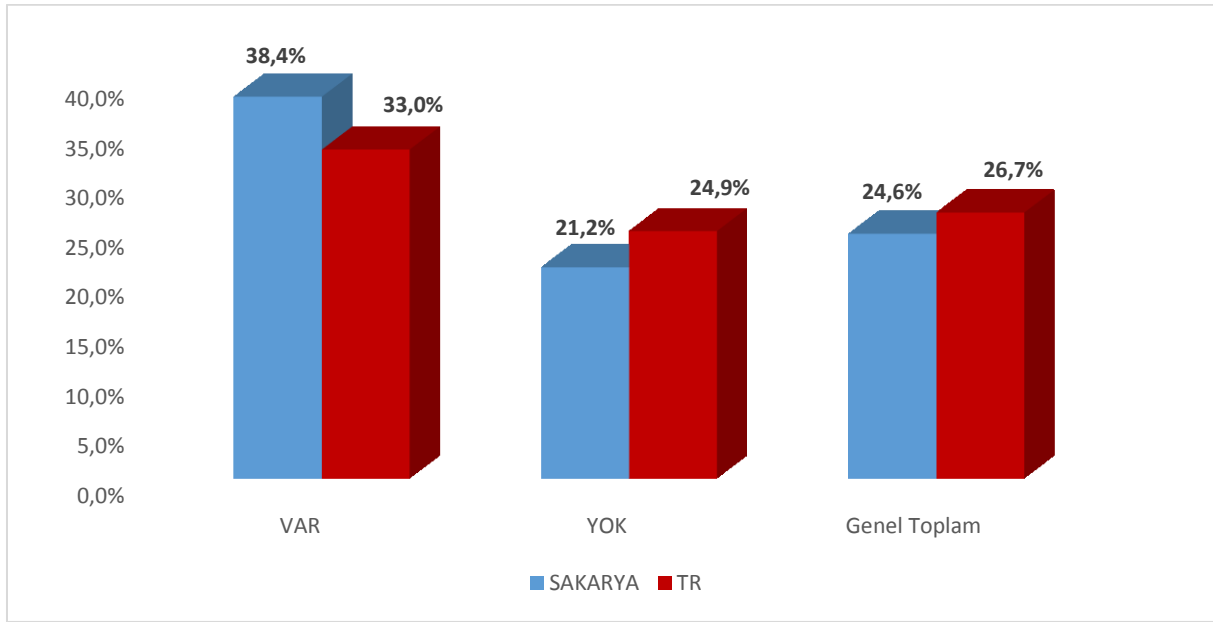
Kaynak: İPA 2018

Sakarya ilinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 45,5'inde part-time çalışan bulunmaktadır. Sakarya ili genelinde part-time çalışması olan işyerleri oranı yüzde 15,4 olarak gerçekleşmiştir. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü Türkiye genelinde de bu konuda öne çıkmış ve yüzde 41,8 ile birinci sırada yer almıştır. Sakarya ilinde ikinci sırada Konaklama ve Yiyecek Hizmeti faaliyetleri yer almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 41,3'ünde part-time çalışanı bulunmaktadır Üçüncü sırada ise yüzde 39,4 ile Eğitim sektörü yer almıştır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. İnşaat sektöründe işgücü, part-time çalışma yapma eğiliminde yüzde 7,4 ile Sakarya ilinde en düşük part-time çalışanı bulunmaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir.

Şekil 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

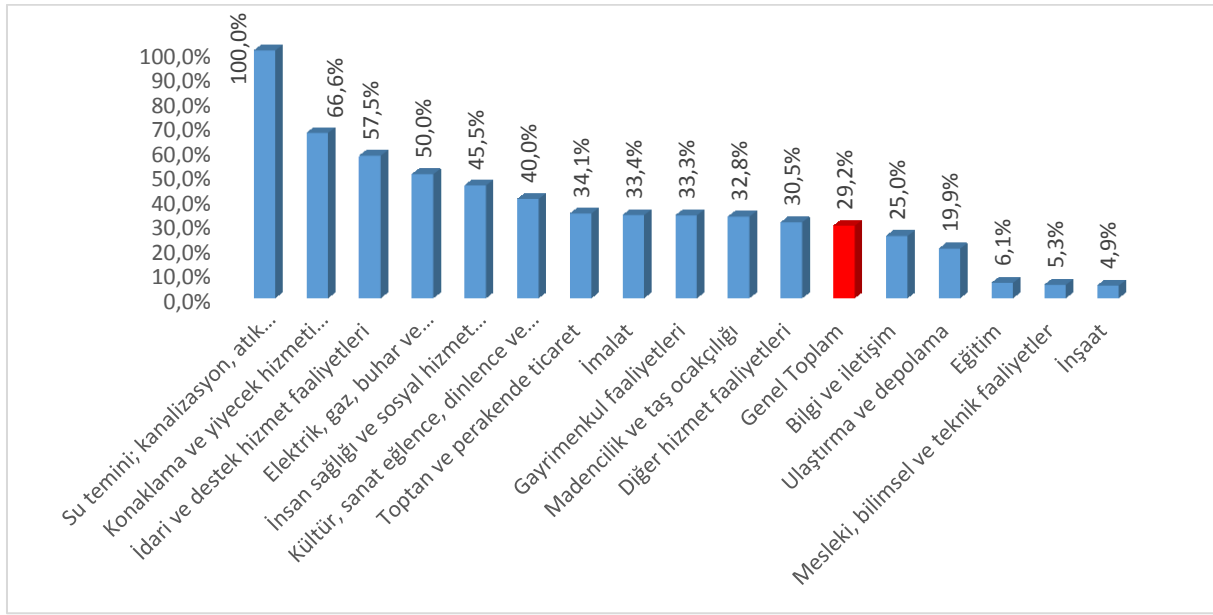
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu



Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,7'sini kadınlar oluşturmaktayken Sakarya ilinde bu oran yüzde 24,6 olarak Türkiye ortalamasının altında gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Sakarya ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 38,4 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 21,2 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 33 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,9'da kalmıştır. Sakarya ilinde part-time çalışma Türkiye ortalamasının üstünde yer almaktayken bu durum kadın istihdamını olumlu etkilemektedir.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

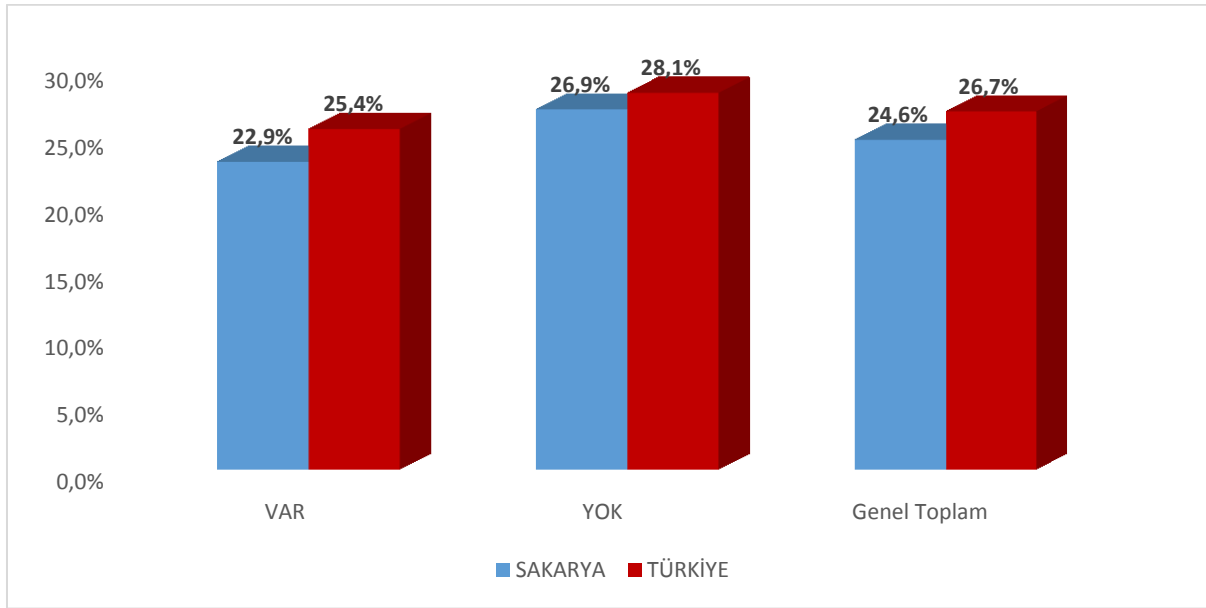


Kaynak: İPA 2018

Sakarya ilinde işyerlerinin yüzde 29,2'sinde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 26,3'tür. Sakarya ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörlerinde görünmektedir. Bu 17 sektörde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işyerlerinin tamamında vardiyalı çalışma söz konusudur. Eğitim sektörü yüzde 6,1, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler yüzde 5,3 ve İnşaat sektöründe 4,9 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektörlerden olmuştur. Vardiyalı çalışmayı az yapan inşaat sektöründe çalışmanın az yapılmasının nedeni ise işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

Sakarya ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının üstünde olan sektörler; Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, Toptan ve Perakende Ticaret, İmalat, Gayrimenkul Faaliyetleri, Madencilik ve Taş Ocaklığı, Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

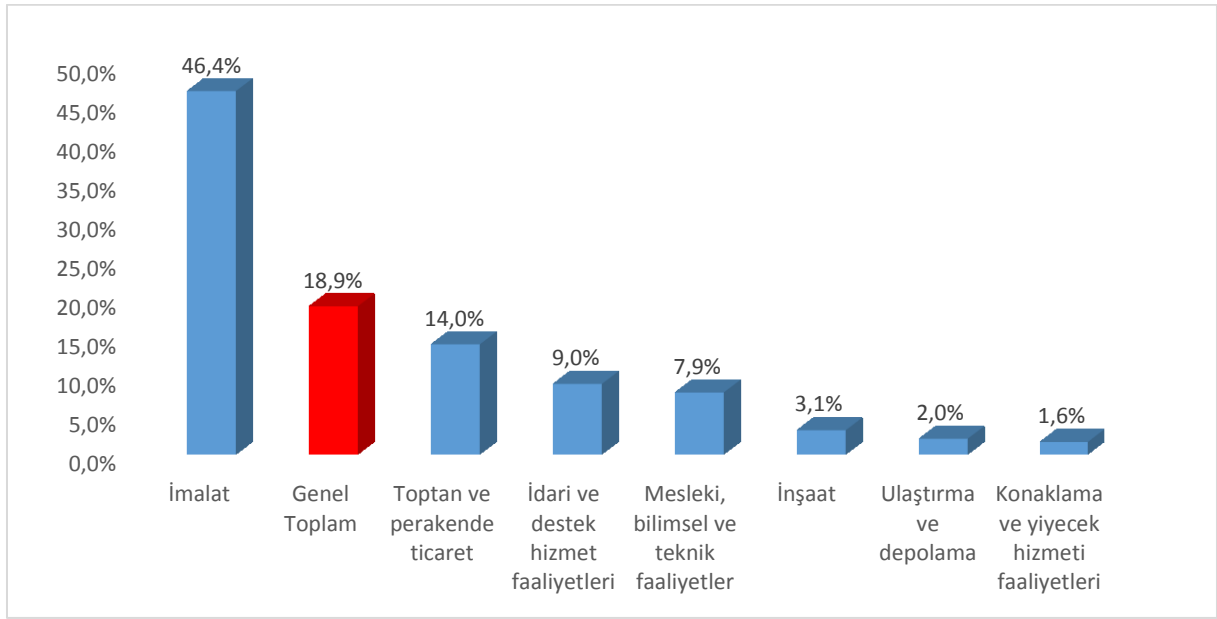


Kaynak: İPA 2018

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Sakarya ilinde Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine kıyasla daha azdır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 22,9'u kadın, yüzde 77,1'i ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 26,9'a yükselmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Sakarya ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 24,6'sını kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 4 çalışandan 1'i kadınlardan oluşmakta olup, bu durum Türkiye ortalamasını azda olsa altında kalmasına rağmen yakından takip etmektedir.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

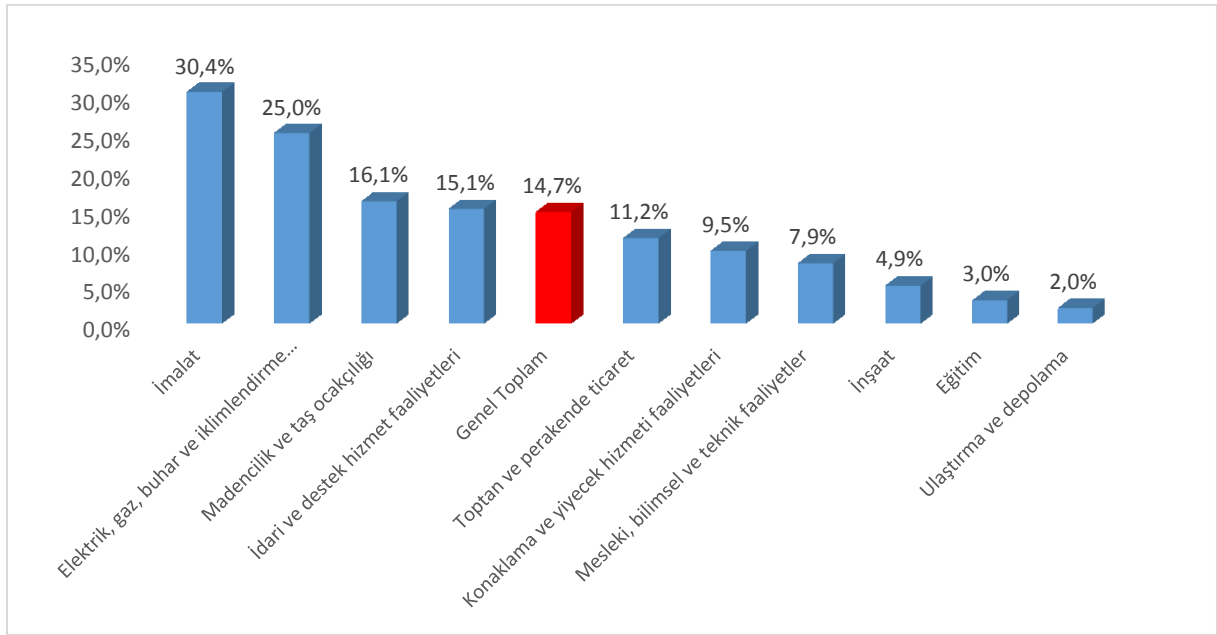


Kaynak: İPA 2018

Sakarya ilinde Şekil 10’ da görüldüğü gibi 7 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 46,4’ü ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 14 ile Toptan ve Parakende Ticaret sektörü dikkat çekmektedir. İmalat sektörü ihracat yapma oranı Sakarya ili ortalamasına göre oldukça yüksek bir seviyededir. Bu oran Türkiye ortalaması ile de benzerlik göstermektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 22,4’ü ihracat yaparken, ilk sektör olarak yüzde 53,2 ile İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır.

İmalat sektörü ilin önemli bir payını oluştururken ihracat yapan işyerlerinde de yoğunluktadır. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlerle nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

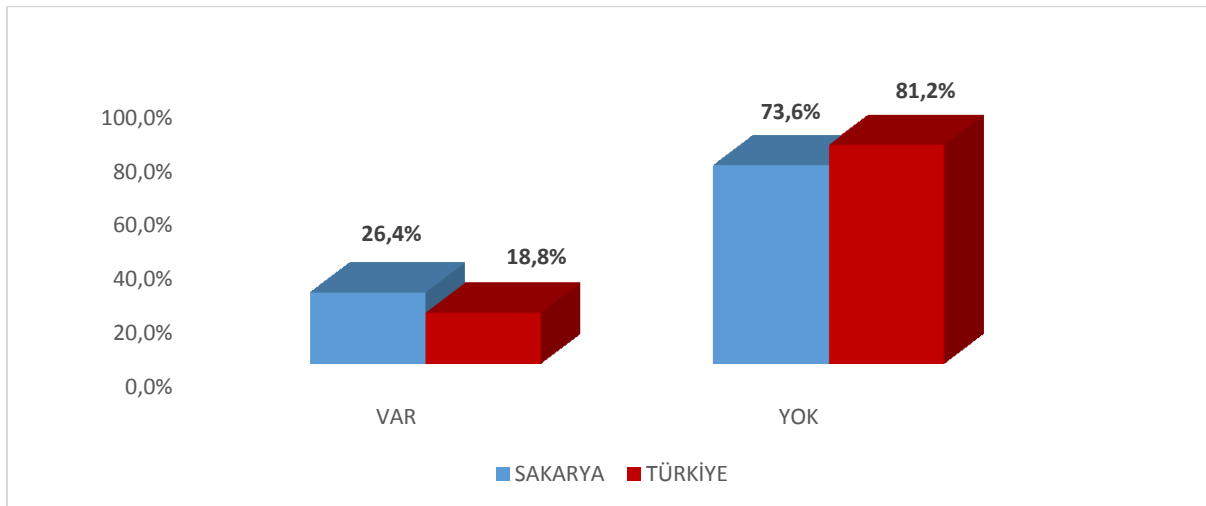
Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu



Kaynak: İPA 2018

Sakarya ilinde 17 sektörden 10'unda bulunan işyerleri Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 14,7 olarak gerçekleşmiştir. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 30,4'ü Ar-Ge çalışması yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 25 ile Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım sektörü bulunmaktadır. Üç ve dördüncü sırada ise Madencilik ve Taş Ocaklığı ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı anlamında Sakarya ili ortalamasının üstünde bir seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 14,5'i Ar-Ge çalışması yapmakta ve Sakarya ili bu ortalamayı yakından takip etmektedir.

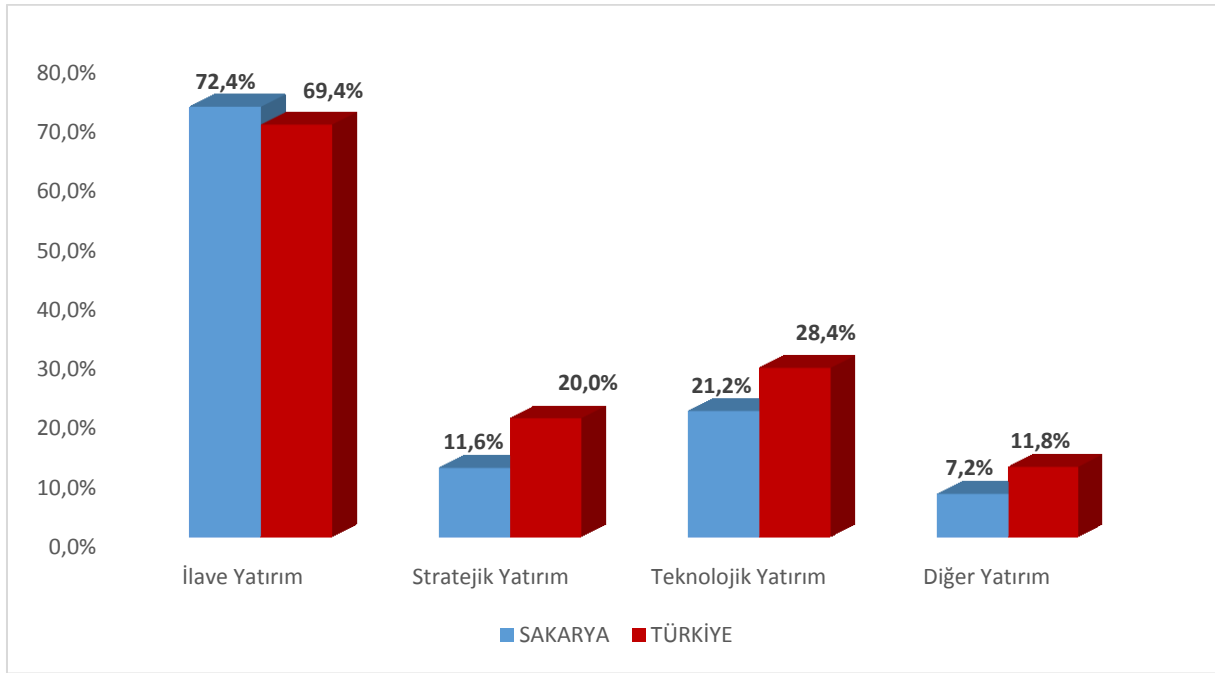
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı (%)



Kaynak: İPA 2018

Sakarya ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin yüzde 26,4'ü gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 18,8 olarak gerçekleşmiştir. Genel anlamda Sakarya ilinde İmalat Sektöründe faaliyet gösteren firmaların yoğun olması ve Ar-Ge çalışmalarına verilen önem nedeniyle yatırım planlayan firmaların oranı Türkiye ortalamasının üstünde yer almasına neden olduğu düşünülmelidir. Şekil 13'te planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

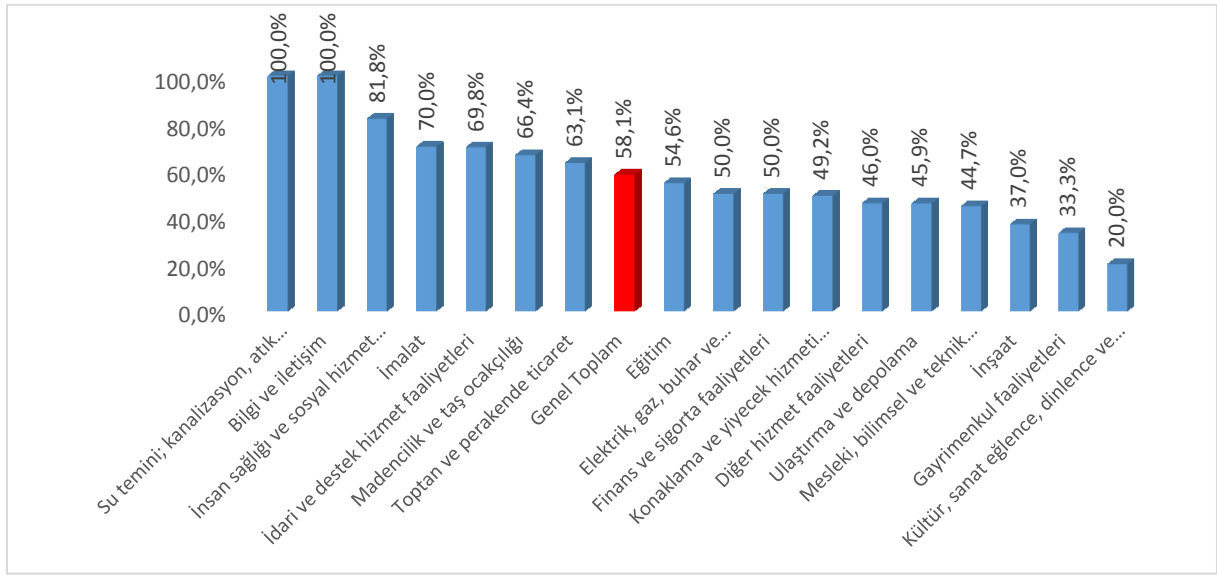
Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)



Kaynak: İPA 2018

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işyerleri yatırım türlerine göre incelendiğinde; Sakarya ilinde yatırım yapmayı planlayan 20+ çalışanı olan işverenlerin yüzde 72,4'ü ilave yatırım, yüzde 21,2'si teknolojik yatırım, yüzde 11,6'sı stratejik yatırım ve yüzde 7,2'si diğer yatırım yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 69,4'ü ilave yatırım, yüzde 28,4'ü teknolojik yatırım, yüzde 20'si stratejik yatırım ve yüzde 11,8'i diğer yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları



Kaynak: İPA 2018

Şekil 14'te İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 46,7 olarak gerçekleşmiştir. Sakarya ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinde ise bu oran yüzde 58,1 ile Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

Sakarya ilinde Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ile Bilgi ve İletişim sektörlerinde yer alan işyerlerinin yüzde 100'ü İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. İlin en çok işyerine sahip olan İmalat sektöründe ise bu oran il geneli olan yüzde 58,1'in üstünde yer alarak yüzde 70 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,0%	50,6%	100,0%	25,3%	0,0%	0,0%
İmalat	9,8%	53,2%	91,7%	34,6%	8,3%	8,3%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	50,0%	50,0%	50,0%	100,0%	50,0%	50,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	3,3%	43,3%	80,0%	30,0%	5,0%	3,3%
Toptan ve Perakende Ticaret	5,2%	41,5%	89,6%	20,7%	5,2%	4,4%
Ulaştırma ve Depolama	12,7%	25,8%	82,5%	34,5%	12,7%	8,3%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	3,2%	45,2%	87,1%	38,6%	6,5%	6,5%
Bilgi ve İletişim	0,0%	25,0%	75,0%	50,0%	25,0%	0,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	50,0%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	5,9%	35,3%	82,4%	52,9%	5,9%	5,9%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	30,3%	78,2%	95,6%	60,8%	30,3%	30,3%
Eğitim	16,7%	50,0%	83,3%	38,9%	22,2%	11,1%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	5,6%	44,4%	88,9%	61,1%	5,6%	5,6%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	16,8%	49,6%	32,8%	49,6%	16,8%	33,6%
Genel Toplam	8,5%	47,5%	88,0%	33,9%	8,7%	7,8%

Kaynak: İPA 2018

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan işyerlerinin genel toplamına bakıldığında % 88 ile en çok Eleman Talebinde, yüzde 47,5 ile Danışmanlık ve Yönlendirme hizmeti ve %33,9 ile de İşbaşı Eğitim Programlarından faydalandığı görülmüştür.

Sakarya ilinde işyerlerinin söktörel dağılımı tabloyu doğrudan etkilediği gözden kaçırılmamalıdır. Tablo 8 de göreceğiniz gibi Araştırma kapsamında Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe bir firma yer alırken, imalat sektöründe 306 firma yer almaktadır. Dolayısıyla sayısının düşük olması oranın yüksek çıkmasına sebep olurken, sayının fazla olması oranların düşük çıkmasına neden olabilmektedir.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanan İmalat sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 91,7'si Eleman Talebi , yüzde 53,2'si Danışmanlık ve Yönlendirme ile Yüzde 34,6'sı İşbaşı Eğitim hizmetlerinden faydalanmıştır.

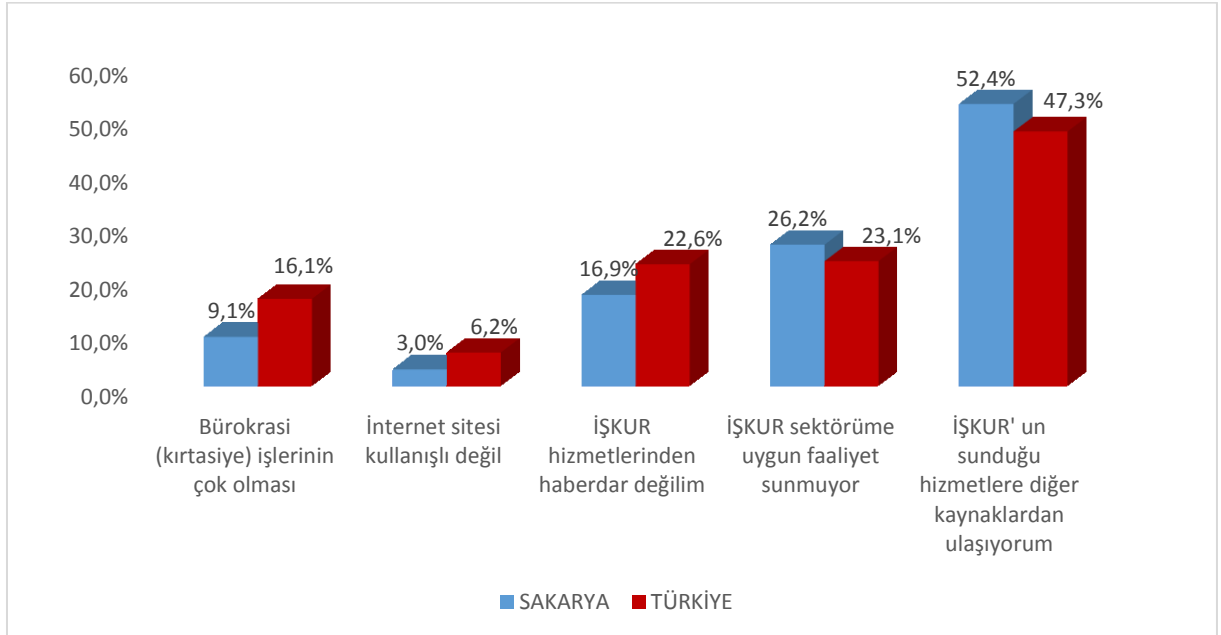
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu

Memnuniyet	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İşbaşı Eğitim Programları	Kısa Çalışma Ödeneği	Mesleki Eğitim Kursu
Kararsızım	12,7%	3,8%	5,2%	4,3%	14,5%	16,2%
Memnun Değilim	2,1%	0,8%	2,9%	0,5%	6,3%	2,3%
Memnunum	85,2%	95,4%	92,0%	95,2%	79,2%	81,4%

Kaynak: İPA 2018

Sakarya ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlananların memnuniyet oranları incelendiğinde; en fazla memnuniyet yüzde 95,4 ile Danışmanlık ve Yönlendirme hizmeti olmuştur. Bu hizmeti sırasıyla memnuniyet düzeyinde yüzde 95,2 ile İşbaşı Eğitim Programları, yüzde 92 ile Eleman Talebi, yüzde 85,2 ile Çalışanlara Yönelik Eğitim, yüzde 81,4 ile Mesleki Eğitim Kursu ve yüzde 79,2 ile Kısa Çalışma Ödeneği hizmetleri izlemektedir.

Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri



Kaynak: İPA 2018

Sakarya ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada, yüzde 52,4 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi, yüzde 26,2 ile

İŞKUR'un sektöre uygun faaliyet sunmaması ve yüzde 16,9 ile İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde ise Sakarya ilinde olduğu gibi ilk sırada yüzde 47,3 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi, yüzde 23,1 ile İŞKUR'un sektöre uygun faaliyet sunmaması, yüzde 22,6 ile İŞKUR hizmetlerinden haberdar olunmaması gerekçe gösterilmiştir.

Mevcut İstihdam

Sakarya ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Sakarya ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 61 bin 844 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 46 bin 638 çalışan erkeklerden, 15 bin 206 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İmalat	7.340	27.383	34.722
Toptan ve Perakende Ticaret	2.349	6.483	8.832
İnşaat	413	4.111	4.524
Ulaştırma ve Depolama	412	1.621	2.033
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	609	1.316	1.925
Eğitim	1.252	616	1.868
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	116	1.725	1.841
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	717	1.108	1.825
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	1.113	593	1.706
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	271	655	926
Diğer Hizmet Faaliyetleri	415	380	795
Bilgi ve İletişim	48	206	254
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	70	128	198
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	8	161	169
Gayrimenkul Faaliyetleri	30	58	88
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	38	39	76
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	4	56	61
Genel Toplam	15.206	46.638	61.844

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre dağılımda ise; Sakarya ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat ile Toptan ve perakende ticaret sektörlerinde istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün Sakarya

ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerin yüzde 58,7'si, kadınların ise yüzde 48,3'ü İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. Toplam çalışan sayıları içinde ise imalat sektöründe çalışma oranı yüzde 56,1 olarak gerçekleşmiştir.

Sakarya ilinde 20+ çalışanı olan Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Diğer Hizmet faaliyetleri sektöründe kadın çalışan sayısı, erkek çalışan sayısından daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	4.098	11.586	15.684
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1.446	13.566	15.012
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	2.410	5.462	7.872
Profesyonel Meslek Mensupları	2.563	3.305	5.867
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	705	4.722	5.427
Hizmet ve Satış Elemanları	1.758	3.609	5.367
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1.887	2.991	4.878
Yöneticiler	205	1.082	1.287
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	134	315	449
Genel Toplam	15.206	46.638	61.844

Kaynak: İPA 2018

Toplam çalışanların içerisinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar grubu ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanların oranı diğer meslek grupları ile kıyaslandığında önemli bir ölçüde ayrılmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 49,6'sı, erkek çalışanların yüzde 53,9'u ve kadın çalışanların yüzde 36,5'i bu meslek grublarında bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubu yer almakta ve yüzde 12,7 oranında çalışan barındırmaktadır.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grupları ise Yöneticiler, Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ile Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları olmuştur.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Kablo Ağı Bantlama Elemanı	Kablo Ağı Bantlama Elemanı	Metal Mamuller Montaj İşçisi
Metal Mamuller Montaj İşçisi	Makineci (Dikiş)	Kablo Ağı Bantlama Elemanı
Beden İşçisi (Genel)	Temizlik Görevlisi	Beden İşçisi (Genel)
Temizlik Görevlisi	Fındık İşleme İşçisi	Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı
Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı	Muhasebeci	Şoför-Yük Taşıma
Kalite Kontrolcü	Satış Danışmanı / Uzmanı	Kalite Kontrolcü
Satış Danışmanı / Uzmanı	Büro Memuru (Genel)	Elektrik Teknisyeni
Şoför-Yük Taşıma	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Temizlik Görevlisi
Elektrik Teknisyeni	Hemşire	Otomotiv Boya İşçisi
Makineci (Dikiş)	Kasiyer	Temel İmalat (Talaşlı) ve Montaj Elemanı

Kaynak: İPA 2018

Tablo 13'te ise Sakarya ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Özellikle en fazla çalışılan ilk 3 mesleğin sıralamaları değişse de erkek çalışanlar ve toplam çalışanlar bazında aynı olması, toplam çalışanlar içinde erkeklerin ağırlıkta olmasından kaynaklanmaktadır. Kablo Ağı Bantlama Elemanı hem bayanlarda hem de toplamda en fazla çalışılan meslek olarak ortaya çıkmıştır. Erkeklerde ise Metal Mamuller Montaj işçisi mesleği en fazla çalışılan meslektir. Kadınların en fazla çalıştığı meslekler içerisinde hem erkeklerden hem de toplamdan farklı olarak Fındık İşleme İşçisi, Muhasebeci, Büro Memuru (Genel), Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Hemşire ve Kasiyer bulunmaktadır.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yönleltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İş Olan İşyeri Oranı
İmalat	1.341	3,7%	39,6%
Toptan ve Perakende Ticaret	266	2,9%	23,4%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	74	3,9%	28,5%
İnşaat	63	1,4%	14,8%
Ulaştırma ve Depolama	61	2,9%	22,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	38	30,0%	33,3%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	29	1,5%	15,1%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	28	3,4%	22,8%
Eğitim	20	1,1%	30,3%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	16	7,4%	20,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	16	1,7%	7,9%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	7	0,4%	25,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	7	0,4%	13,6%
Bilgi ve İletişim	7	2,8%	50,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	5	7,9%	100,0%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	1	0,6%	16,8%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	0	0,0%	0,0%
Genel Toplam	1.979	3,1%	26,4%

Kaynak: İPA 2018

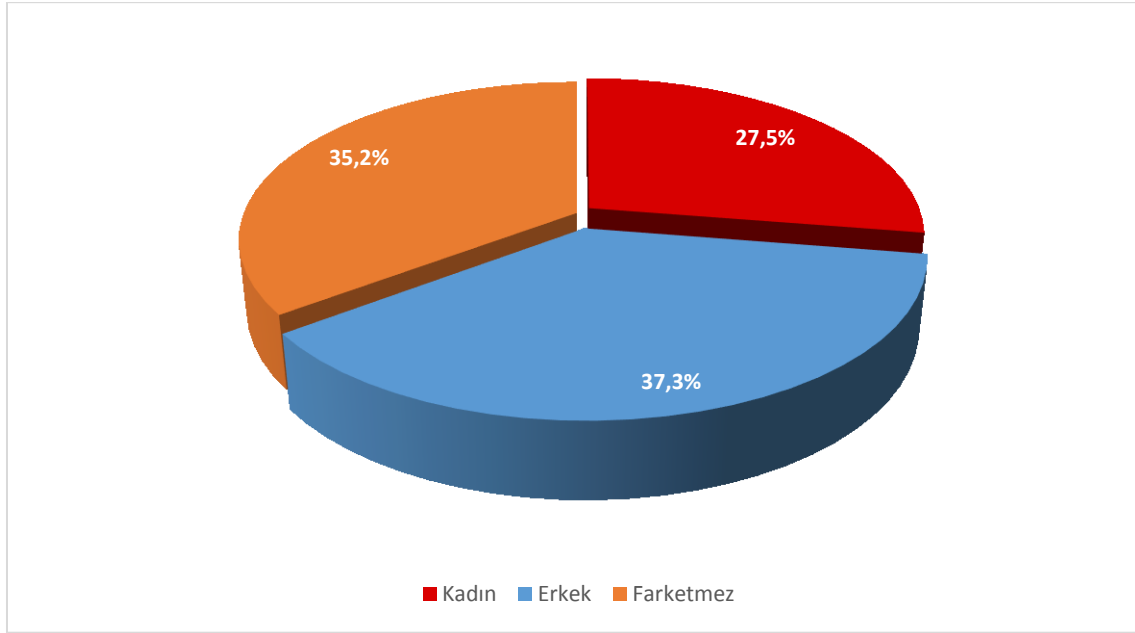
Sakarya ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 991 işyerinde bin 979 açık iş tespit edilmiştir. Sakarya ilinde İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. Bin 979 kişilik açık işin yüzde 67,8'ine tekabül eden bin 341 kişilik kısmı, İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise Toptan ve Perakende Ticaret ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörleridir.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 14'ten de görüleceği üzere Sakarya ilinde açık iş oranı yüzde 3,1 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Sakarya ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 97 kişilik dolu kadronun yanında 3 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 30 ile Gayrimenkul faaliyetleri sektörü olarak tespit edilmiştir.

Sakarya ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 26,4'ünde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının üstünde olup Türkiye geneli için açık iş olan işyeri oranı yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir.

Açık iş verme oranında, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörü yüzde 100 ile ön plana çıksada, sektörde Sakarya ilinde 20+ çalışanı olan 1 işyeri bulunmaktadır. Bu nedenle Sakarya ilinde hem işyeri sayısı hem de açık iş sayısı dikkate alındığında, açık iş verme sayısının da İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. İmalat sektöründe yer alan her 5 işyerinden 2'sinde açık iş bulunmaktadır.

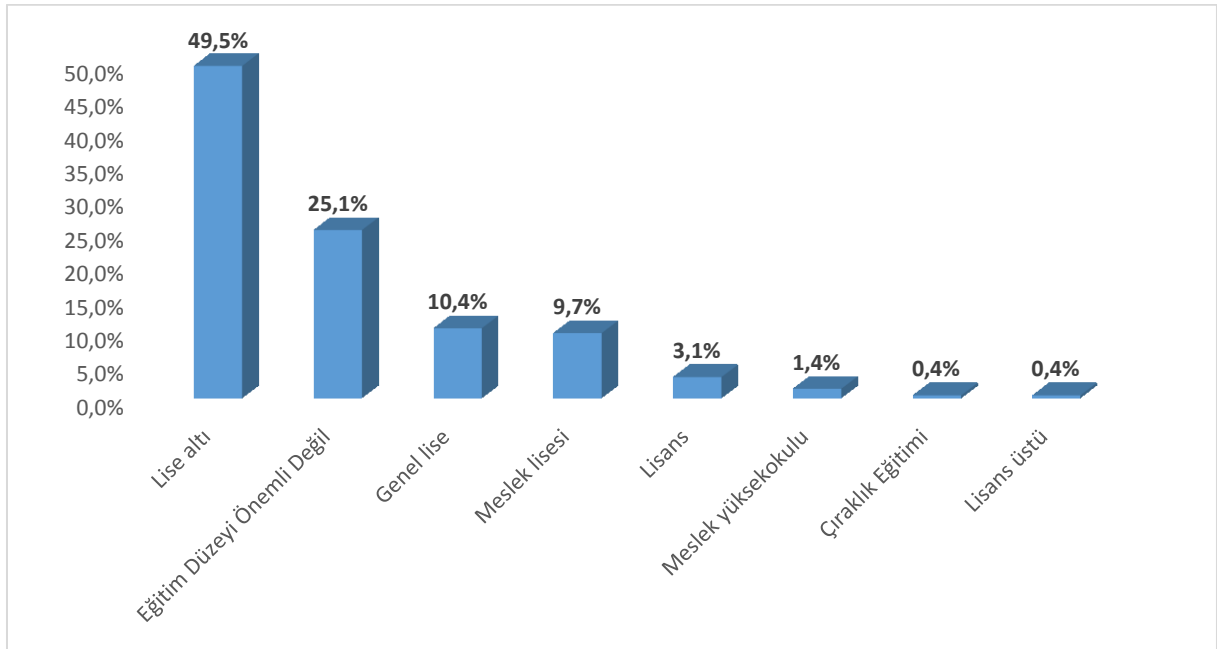
Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi



Kaynak: İPA 2018

Şekil 16'da Sakarya ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 20+ çalışanı bulunan işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Sakarya ilinde açık işlerin yüzde 37,3'ünde işverenler erkek işgücü talep etmekte iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 39,4 olarak gerçekleşmiştir. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,9 iken, Sakarya ilinde yüzde 27,5 düzeyi ile Türkiye ortalamasının oldukça üstünde kalmıştır. Türkiye genelinde işverenlerin yaklaşık yarısı açık işlerinde herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunmamıştır. Sakarya ilinde ise işverenlerin yüzde 35,2'si açık işlerinde cinsiyet tercihinde bulunmamıştır.

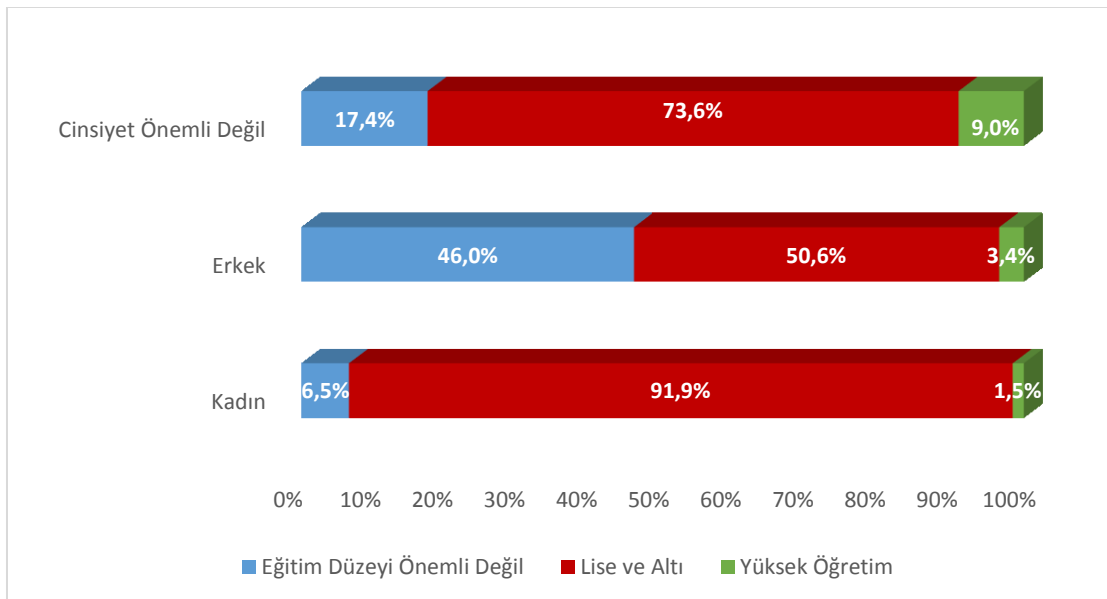
Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı



Kaynak: İPA 2018

Sakarya ilindeki açık işlerin yüzde 25,1’inde işverenler herhangi bir eğitim düzeyi talep etmemişlerken, en fazla oranda bulunan yüzde 49,5 ile Lise altı eğitimi seviyesi olarak görülmektedir. Açık işlerde en az talep edilen eğitim seviyesi ise yüzde 0,4 ile Lisans üstüdür. Sakarya işgücü piyasasında açık işlerde eğitim düzeyinin çok önemli olmadığı görülmekte olup, bunun nedeni olarak çalışanların ağırlıklı olarak imalat sektöründe yeralmasından kaynaklandığı düşünülmelidir.

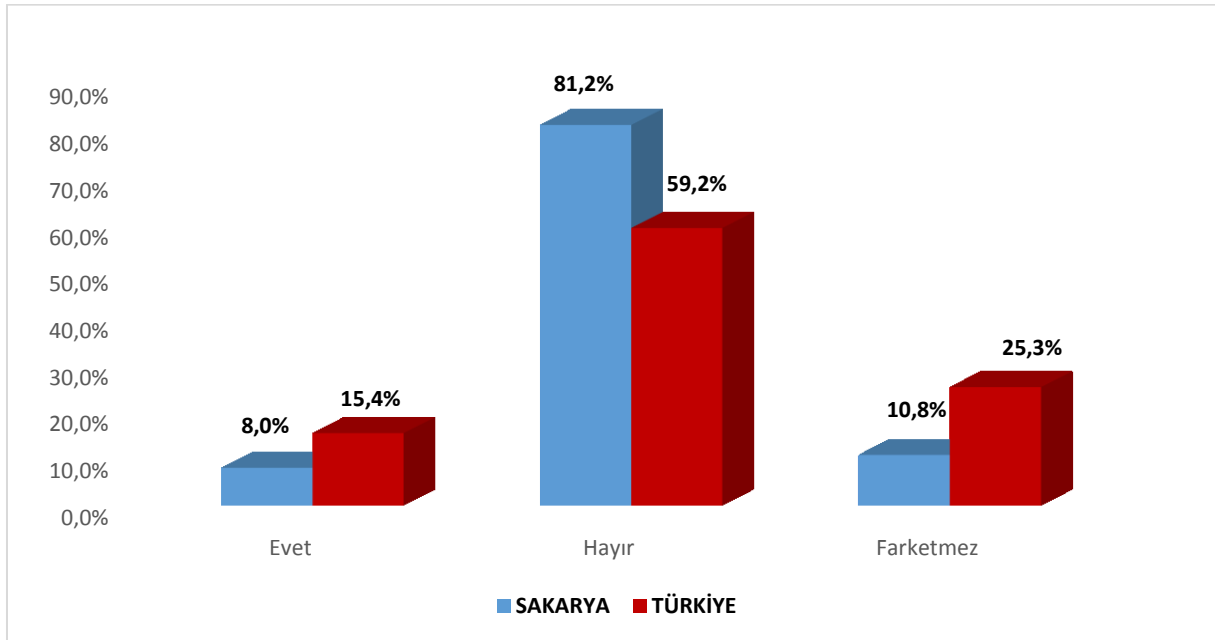
Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı



Kaynak: İPA 2018

Şekil 18’de açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, yüzde 73,6 oranında Lise ve altı eğitim durumu görülmektedir. Yüzde 17,4 oranında Eğitim Düzeyi Önemli Değil ve yüzde 9 oranında ise yüksek öğretim seviyesinde işgücü tercih edilmektedir. Erkeklerin tercih edildiği açık işlerde yüzde 50,6 oranında, kadınların tercih edildiği açık işlerde ise yüzde 91,9 oranında Lise ve altı eğitim düzeyi görülmektedir. Hem erkek hem kadın hem de cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, Lise ve altı eğitim ön plana çıkmaktadır. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; kadınlarda erkeklere nazaran daha fazla oranda Lise ve altı eğitim işgücü talep edilmiştir.

Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İstenmesi

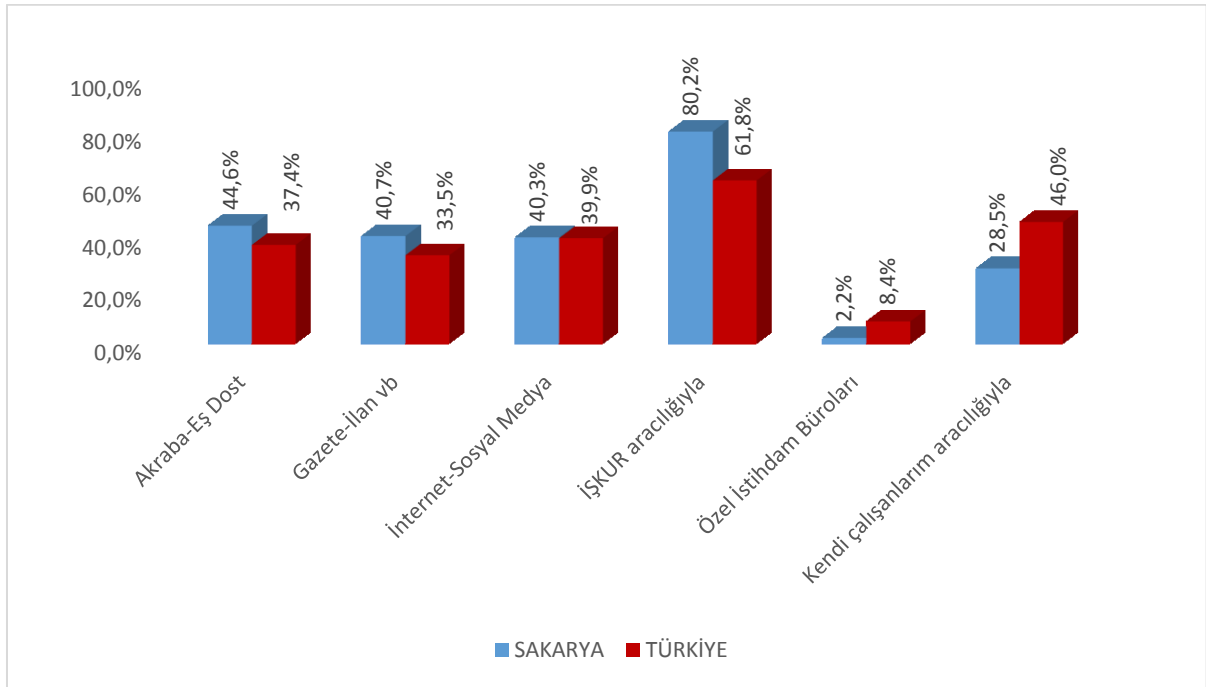


Kaynak: İPA 2018

Açık iş olan mesleklerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu incelendiğinde; Sakarya ilinde yüzde 8 oranında evet denilmiştir. Farketmez diyenlerin oranı yüzde 10,8’dir. Yani açık işler açısından genel değerlendirmede yaklaşık her 5 açık iş için 1 engelli tercih edilebileceği söylenmiştir.

Türkiye genelinde ise yüzde 15,4 oranında evet, yüzde 25,3 oranında farketmez denmiştir. Yani her 5 açık iş için 2 engelli tercih edilebileceği söylenmiştir. Sakarya ili Türkiye geneline göre engelli işçi çalıştırma eğiliminin daha düşük oranda olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı



Kaynak: İPA 2018

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 20’de Sakarya ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Sakarya ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 80,2 gibi büyük bir oranı İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 61,8 olarak gerçekleşmiştir. Sakarya ilinde ikinci sırada yüzde 44,6 ile Akraba-Eş Dost Aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır. Üç ve dördüncü sırada ise sırasıyla yüzde 40,7 ile Gazete-İlan vb. ve yüzde 40,3 ile İnternet-sosyal medya arama kanalları kullanılmıştır.

Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	2	4	1
Takım Çalışması	1	3	3	2
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	4	1	1	3
Proje Tabanlı Çalışma	3	9	10	4
İletişim ve İfade Yeteneği	5	4	5	5
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	6	6	2	6
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	9	5	6	7
Bilgisayar kullanımı	7	8	7	8
Satış ve Pazarlama Becerisi	8	7	8	9
Yabancı Dil	10	10	9	10

Kaynak: İPA 2018

Sakarya ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik hem erkeklerde hem cinsiyetin önemli olmadığı durumlarda birinci sırada, kadınlarda ise birinci sırada Takım Çalışması olduğu görülmektedir. Genel Toplamda ise birinci sırada ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi bulunmaktadır. Yabancı Dil açık işlerde, son sırada talep edilen beceri olarak ortaya çıkmıştır.

Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	873	5,3%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	436	2,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	262	3,2%
Hizmet ve Satış Elemanları	208	3,7%
Profesyonel Meslek Mensupları	71	1,2%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	61	1,2%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	54	1,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	12	2,5%
Yöneticiler	3	0,2%
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0	0,0%
Genel Toplam	1.979	3,1%

Kaynak: İPA 2018

Sakarya ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar olduğu tespit edilmiş olup, bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 44,1'dir. İkinci sırada ise yüzde 22 ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar grubu bulunmaktadır.

Sakarya ili için tespit edilen yüzde 3,1'lik açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde, açık iş oranı en yüksek oranda yüzde 5,3 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla Hizmet Ve Satış Elemanları ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler gelmektedir. Yukarıda bahsedilen ilk üç sıralamdaki meslek grupları il geneli açık iş oranının üzerinde bulunmaktadır.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Kendi çalışanlarım aracılığıyla
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	20,7%	58,6%	50,0%	75,8%	3,5%	12,1%
Hizmet Ve Satış Elemanları	37,2%	22,1%	24,7%	60,2%	5,5%	14,6%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	64,5%	17,5%	21,4%	65,3%	3,2%	26,3%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	90,9%	0,0%	9,1%	0,0%	0,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	47,1%	41,2%	38,2%	63,2%	2,9%	20,6%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	41,9%	31,4%	37,0%	79,6%	0,7%	40,1%
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	-	-	-	-	-	-
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	55,8%	23,1%	36,5%	38,5%	3,8%	13,5%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	42,1%	57,3%	51,2%	95,2%	1,6%	29,9%
Yöneticiler	0,0%	0,0%	100,0%	66,7%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	44,6%	40,7%	40,3%	80,2%	2,2%	28,5%

Kaynak: İPA 2018

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar, Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek gruplarıdır. Genel duruma bakılacak olursa Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları haricinde tüm meslek gruplarında İŞKUR aracılığıyla açık iş araması gerçekleştirilmiştir. Yöneticiler Meslek Mensupları yüzde 100 ile İnternet-Sosyal Medya arama kanalı ile aranması, Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanlarında ise yüzde 90,9 ile Akraba-Eş Dost arama kanalı ile aranması dikkat çekmektedir.

Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
Kablo Ağı Bantlama Elemanı	-	4	-	-	2	-	-	1	-	3
Makineci (Dikiş)	-	1	2	5	-	-	-	4	-	3
Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı	-	2	4	6	-	-	5	3	-	1
Beden İşçisi (Genel)	-	1	-	5	-	-	4	2	-	3
Satış Danışmanı / Uzmanı	3	5	9	6	-	1	7	4	8	2
Temizlik Görevlisi	4	1	-	-	-	-	-	2	-	3
Garson (Servis Elemanı)	-	3	5	1	-	7	6	4	-	2
Şerit Testere Tezgahı Operatörü-Bıçkı Fabrikası	-	1	-	-	-	-	-	3	-	2
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Şoför-Yük Taşıma	-	1	-	3	-	-	4	-	-	2

Kaynak: İPA 2018

Tablo 18’de Sakarya ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Makineci (Dikiş), Beden İşçisi (Genel), Temizlik Görevlisi, Şerit Testere Tezgahı Operatörü-Bıçkı Fabrikası ve Şoför-Yük Taşıma mesleklerinde aranan becerilerdeki ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olarak ön plana çıkmaktadır.

Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı mesleğinde Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri, Perakende Satış Elemanı (Gıda) mesleğinde Bilgisayar Kullanımı becerisi, Garson (Servis Elemanı) Mesleğinde İletişim Becerisi, Satış Danışmanı / Uzmanı Mesleğinde Satış ve Pazarlama becerisi, Kablo Ağı Bantlama mesleğinde Takım Çalışması becerisi, ön planda yer almaktadır.

Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Kablo Ağı Bantlama Elemanı	Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı	Makineci (Dikiş)	Kablo Ağı Bantlama Elemanı
Makineci (Dikiş)	Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Genel)	Makineci (Dikiş)
Ön İplik Operatörü	Şerit Testere Tezgahı Operatörü-Bıçkı Fabrikası	Temizlik Görevlisi	Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı
Unlu Mamüller Paketleme İşçisi	Şoför-Yük Taşıma	Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Beden İşçisi (Genel)
Konfeksiyon İşçisi	Boyacı-Metal	Satış Danışmanı / Uzmanı	Satış Danışmanı / Uzmanı
Kasiyer	Garson (Servis Elemanı)	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Temizlik Görevlisi
Ön Muhasebeci	İşletme Elektrik Bakımcısı	Garson (Servis Elemanı)	Garson (Servis Elemanı)
Havai Fişek Üretim Makinesi Operatörü	Et Kesimcisi	Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı	Şerit Testere Tezgahı Operatörü-Bıçkı Fabrikası
Satış Danışmanı / Uzmanı	Argon Kaynakçısı (Tıg Kaynakçısı)	Pazarlamacı	Perakende Satış Elemanı (Gıda)
Muhasebeci	Ahşap İskeletçi	Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Şoför-Yük Taşıma

Kaynak: İPA 2018

Sakarya ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Kablo Ağı Bantlama Elemanı, Makineci (Dikiş), Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı, Beden İşçisi (Genel), Satış Danışmanı / Uzmanı, Temizlik Görevlisi, Garson (Servis Elemanı), Şerit Testere Tezgahı Operatörü-Bıçkı Fabrikası, Perakende Satış Elemanı (Gıda), Şoför-Yük Taşımadır.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan üç meslek ise Kablo Ağı Bantlama Elemanı, Makineci (Dikiş) ve Ön İplik Operatörüdür. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan üç meslek Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı, Beden İşçisi (Genel) ve Şerit Testere Tezgahı Operatörü-Bıçkı Fabrikası, cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise Makineci (Dikiş), Beden İşçisi (Genel), Temizlik Görevlisi meslekleri ön plana çıkmaktadır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri

sorulmuştur. Derlenen verilerle Sakarya ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 32 bin 229 işyerinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Sakarya ilinde ise 20+ istihdamlı 393 işyeri temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 39,7 ile Sakarya ilinin eleman temininde ülke genelinden daha fazla eleman temininde güçlük çektiği görülmektedir. Söz konusu bu oran Türkiye geneli için yüzde 31 olarak hesaplanmıştır.

Sakarya ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin İmalat, Toptan ve perakende ticaret ile İnşaat sektörlerinde olduğu görülmektedir. Söz konusu sektördeki mevcut işyerlerinin fazla olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemaların bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

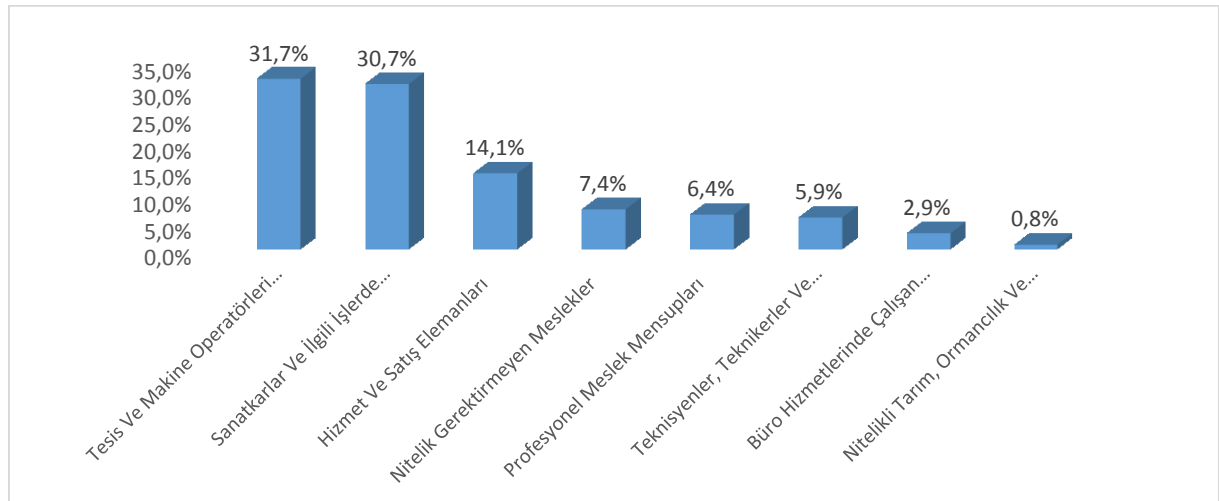
Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	1.058
Toptan ve Perakende Ticaret	376
İnşaat	167
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	113
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	54
Ulaştırma ve Depolama	52
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	49
Eğitim	28
Diğer Hizmet Faaliyetleri	28
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	24
Gayrimenkul Faaliyetleri	17
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	13
Bilgi ve İletişim	13
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	11
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtım	7
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	1
Genel Toplam	2.012

Kaynak: İPA 2018

Sakarya ilinde 2 bin 12 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. Sakarya ilinde temininde güçlük çekilen elemanların yüzde 52,6'sı bu sektörde gerçekleşmiştir. Bunun dışında, Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri de eleman temininde güçlük çekmede ön plana çıkan diğer sektörlerdir.

Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı



Kaynak: İPA 2018

Sakarya ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında 637 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile 618 kişi ile Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grublarının ilk sırada yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 62,4'ü bu meslek gruplarında yer almaktadır. Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu en az temininde güçlük çekilen meslek grubu olarak ortaya çıkmıştır.

Türkiye genelinde de 20+ istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranında birinci sırada, Sakarya ilinde olduğu gibi Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu bulunmaktadır. Benzer şekilde araştırma sonuçları göstermektedir.

Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGÇM	Eleman Sayısı
Makineci (Dikiş)	345
Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı	173
Garson (Servis Elemanı)	71
Satış Danışmanı / Uzmanı	68
Beden İşçisi (Genel)	61
Kablo Ağı Bantlama Elemanı	52
Temizlik Görevlisi	39
Şerit Testere Tezgahı Operatörü-Bıçkı Fabrikası	31
Şoför-Yük Taşıma	31
Diğer	1.140
Toplam	2.012

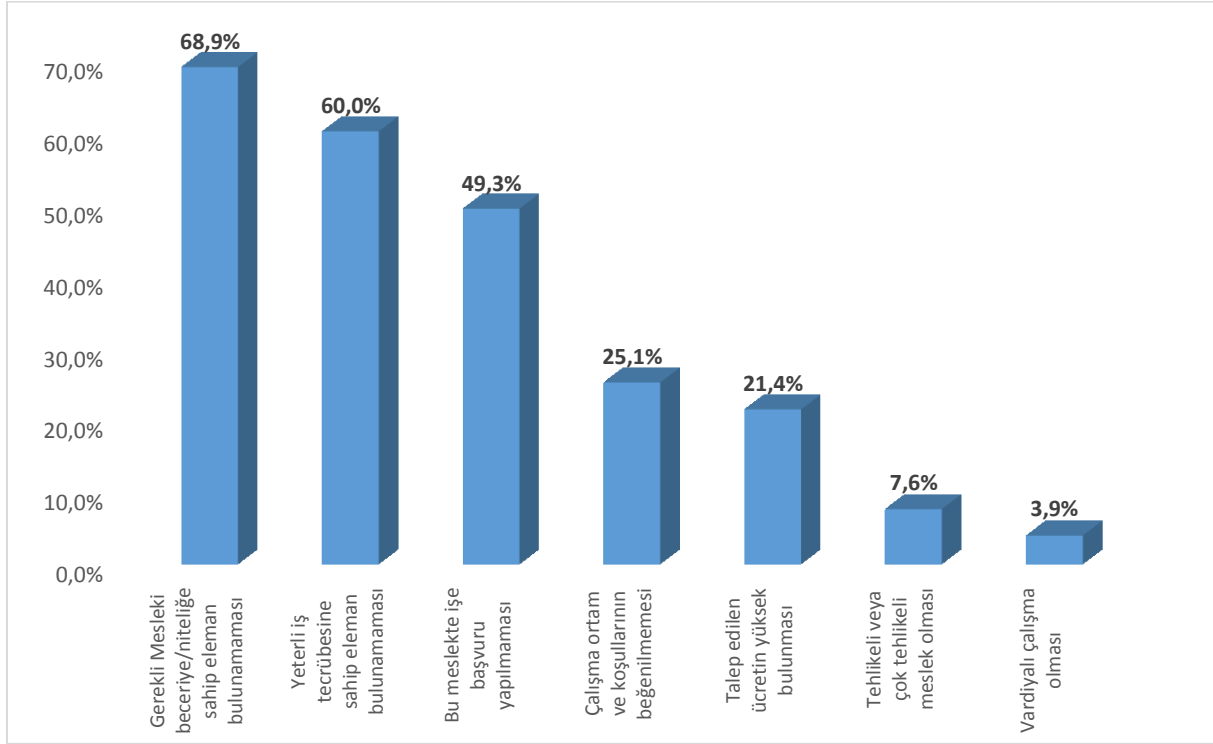
Kaynak: İPA 2018

Sakarya ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 345 kişi ile Makineci (Dikiş) mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 173 kişi ile Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı ve 71 kişi ile Garson (Servis Elemanı) meslekleri gelmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı, Makineci (Dikiş), Beden İşçisi (Genel), Garson (Servis Elemanı), Satış Danışmanı / Uzmanı meslekleri değişmeyerek ilk onda yer aldıkları görülmektedir. Sakarya ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Makineci (Dikiş), Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı, Garson (Servis Elemanı), Satış Danışmanı / Uzmanı, Beden İşçisi (Genel) ve Kablo Ağı Bantlama Elemanı mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında ilk onda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgi şeklindedir.

Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı



Kaynak: İPA 2018

Sakarya ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımına bakıldığında ilk sıranın Sakarya ili ile aynı olması dikkat çekmektedir.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelendiğinde, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu görülmektedir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için aranan Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe sahip bireyler sağlandığında il genelinde talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam Ve Koşullarının Beğenilmemesi	Talep Edilen Ücretin Yüksek Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması	Tehlikeli Veya Çok Tehlikeli Meslek Olması
Makineci (Dikiş)	63,1%	96,4%	99,4%	57,9%	79,1%	0,0%	0,0%
Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı	59,4%	82,4%	66,7%	3,6%	17,6%	0,0%	35,2%
Garson (Servis Elemanı)	55,8%	54,3%	39,5%	2,9%	2,9%	13,0%	0,0%
Satış Danışmanı / Uzmanı	32,3%	78,5%	43,1%	44,6%	13,8%	20,0%	4,6%
Beden İşçisi (Genel)	51,7%	53,4%	17,2%	46,6%	0,0%	5,2%	0,0%
Kablo Ağı Bantlama Elemanı	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Temizlik Görevlisi	52,0%	78,7%	60,0%	60,0%	30,6%	0,0%	0,0%
Şerit Testere Tezgahı Operatörü-Bıçkı Fabrikası	20,0%	30,0%	80,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Şoför-Yük Taşıma	46,7%	36,7%	43,3%	6,7%	10,0%	3,3%	3,3%
Boyacı-Metal	82,1%	82,1%	17,9%	0,0%	10,7%	0,0%	71,4%

Kaynak: İPA 2018

Sakarya ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması, Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman bulunamaması, ve bu meslekte işe başvuru yapılamaması nedenleri ilk sıraları almıştır. Bunlardan farklı olarak Boyacı-Metal mesleğinin Tehlikeli ve Çok Tehlikeli meslek olması temininde güçlük çekilme nedeni olmuştur.

Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler

MESLEKLER
Makineci (Dikiş)
Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı
Garson (Servis Elemanı)
Boyacı-Metal
Beden İşçisi (Genel)
Pazarlamacı
Satış Danışmanı / Uzmanı
Et Kesimcisi
Kablo Ağı Bantlama Elemanı
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi

Kaynak: İPA 2018

Sakarya ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak Veri Zarflama Analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analiz sayesinde açık iş, TGÇM ve çalışan sayısı birlikte analiz edilerek Sakarya ilinde işverenler tarafından en fazla talep edilen meslekler ortaya çıkartılmıştır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Sakarya ilinde 2018 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4’ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Sakarya ilinde işverenlerin yüzde 28,4’ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle Türkiye genelinde her 10 işyerinden 2’si istihdamın artacağını öngörürken, Sakarya’da bu sayı 3’e çıkmaktadır. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,5 olarak öngörülürken Sakarya ilinde ise ülke geneline yakın olup yüzde 2 olarak öngörülmüştür.

Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
İmalat	33,4%	0,3%	32,1%	34,1%
Toptan ve perakende ticaret	28,0%	2,3%	32,7%	36,9%
İnşaat	24,7%	4,3%	37,7%	33,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	28,6%	0,0%	30,2%	41,2%
Eğitim	36,4%	3,0%	30,3%	30,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	27,2%	0,0%	48,6%	24,2%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	21,1%	2,6%	36,8%	39,5%
Ulaştırma ve depolama	15,9%	6,0%	42,1%	36,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	27,3%	0,0%	40,9%	31,8%
Diğer hizmet faaliyetleri	22,8%	0,0%	54,0%	23,2%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	40,0%	0,0%	20,0%	40,0%
Madencilik ve taş ocaklığı	33,6%	16,1%	0,0%	50,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	25,0%	0,0%	50,0%	25,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	25,0%	0,0%	50,0%	25,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	66,7%	33,3%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	75,0%	25,0%
Genel Toplam	28,4%	2,0%	34,9%	34,7%

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen ilk 4 sektördeki işverenlerin sırasıyla, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, Eğitim, İmalat, sektörleri olduğu görülmektedir. En fazla azalış bekleyen sektör ise Madencilik ve Taş Ocaklığı olarak gerçekleşmiştir. Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri haricinde tüm sektörlerdeki firmalardan gelecek dönemde istihdamlarının değişmemesini beklemekte olanlar bulunmaktadır. Genel anlamda Tablo 24 incelendiğinde Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri haricindeki sektörlerde dengeli bir dağılım olduğu, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründeki verilerin diğerlerine göre farklı olmasının nedeni, araştırma kapsamında bu sektörde bir firma olmasından kaynaklanabileceği de gözden kaçırılmamalıdır.

Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	21	34,5%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	15	19,2%
İnşaat	539	11,9%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	215	11,8%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	19	9,5%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	55	6,0%
İmalat	2.011	5,8%
Toptan ve Perakende Ticaret	440	5,0%
Eğitim	84	4,5%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	36	4,5%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	84	4,4%
Ulaştırma ve Depolama	72	3,6%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	5	2,8%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	16	0,9%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	10	0,6%
Genel Toplam	3.622	5,9%

Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2019 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2018 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 4,5 artacağı beklenmekte olup Sakarya’da ise bu oran, yüzde 5,9 olup ülke genelinin üzerinde gerçekleşmiştir.

Sakarya ili genelinde araştırma kapsamındaki 20+ istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişimi toplamı 3 bin 622 ile 15 sektör de beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı ise yüzde 34,5 ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe beklenmektedir. Ancak beklenen değişim 21 kişilik artıştır. Bu da sektörün Sakarya ilinde çalışan sayısı az olmasından kaynaklanmaktadır. Sakarya ilinde en çok çalışanı ve işletmeyi barındıran İmalat sektöründe ise net istihdam değişim oranı ise yüzde 5,8 dir. Söz konusu sektörde 2 bin 11 kişilik net istihdam artışı beklenmektedir, bu net istihdam değişimi genel toplamın yüzde 55,5’ni oluşturmaktadır.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1.219	8,1%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	599	7,6%
Hizmet ve Satış Elemanları	393	7,3%
Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	1.054	6,7%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	16	3,5%
Profesyonel Meslek Mensupları	201	3,4%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	69	1,4%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	70	1,3%
Yöneticiler	2	0,2%
Genel Toplam	3.622	5,9%

Kaynak: İPA 2018

Sakarya İli genelinde tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir. En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise bin 219 kişilik artış ile Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlardır. En az artış beklenen meslek grubu ise 2 kişilik artış Yöneticiler meslek grubudur.

Çalışan sayısının yüzde 49,6'sını barındıran Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek gruplarının sırasıyla net istihdam değişimi bin 219 ve bin 54 kişidir. Bu durum Net İstihdam Değişimi genel toplamının yüzde 62,8'ini oluşturmaktadır. Çalışan sayısının da fazla olduğu göz önünde bulundurulursa bu meslek gruplarında önemli ölçüde bir artış yaşanması beklenmektedir.

Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

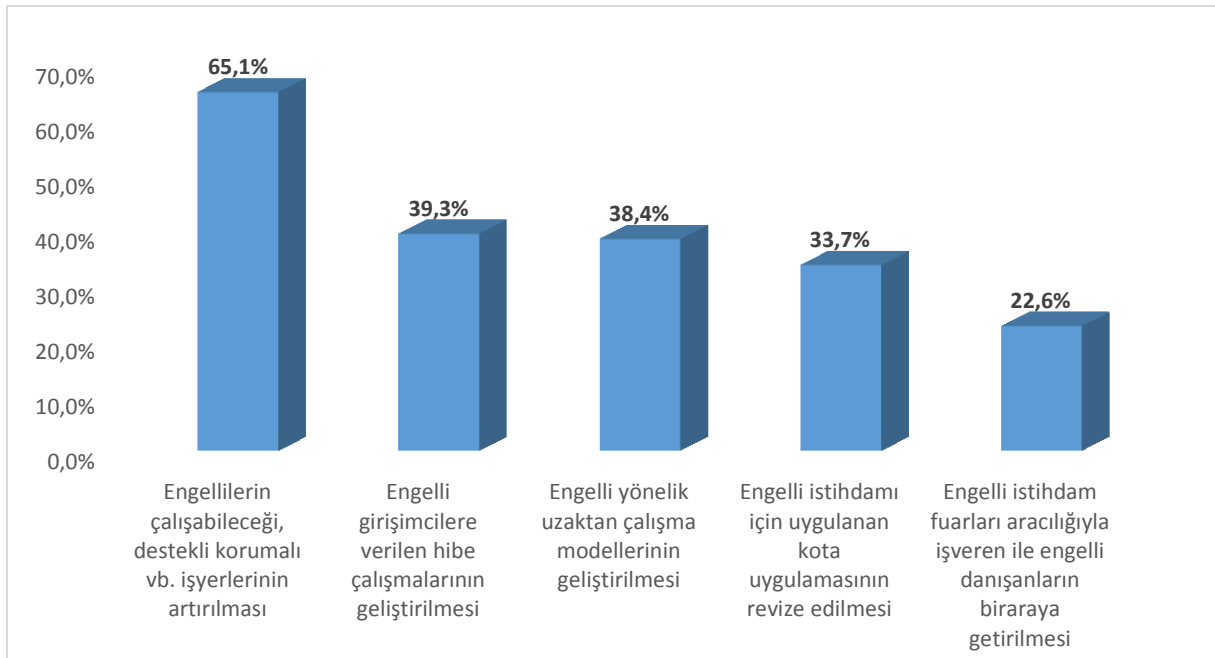
Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Kablo Ağı Bantlama Elemanı	Bilet Satış Elemanı (Gişe/Banko)
İnşaat İşçisi	Montajcı (Kurgucu)
Konfeksiyon İşçisi	Hamurkar
Beden İşçisi (Genel)	Pastacı Çırağı
Makineci (Dikiş)	Sütlü Tatlı Ustası
Et Kesimcisi	Büro Memuru (Genel)
Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı	Diğer Fırıncılar, Pastacılar Ve Şekerleme İmalat İşçileri
Garson (Servis Elemanı)	
Satış Danışmanı / Uzmanı	
Şoför-Yük Taşıma	

Kaynak: İPA 2018

Sakarya ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Kablo Ağı Bantlama Elemanı, İnşaat İşçisi, Konfeksiyon İşçisi meslekleri olup, Bilet Satış Elemanı (Gişe/Banko), Montajcı (Kurgucu) ve Hamurkar meslekleri ise en fazla istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek olarak sıralanmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Kablo Ağı Bantlama Elemanı, Beden İşçisi (Genel), İnşaat İşçisi, Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı, Satış Danışmanı / Uzmanı, Makineci (Dikiş) meslekleri istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Sakarya ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı



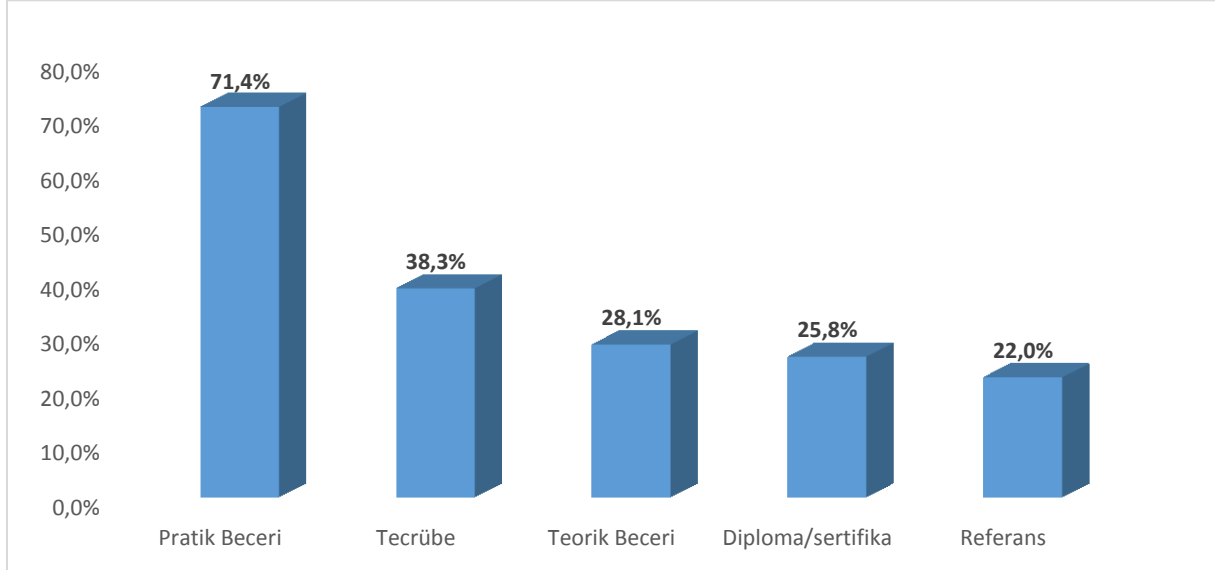
Kaynak: İPA 2018

Sakarya ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin engelli istihdamının arttırılması için önerileri incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 65,1'i engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılmasını, yüzde 39,3'ü engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesi ve yüzde 38,4'ü ise engelli yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesini önermektedir.

Türkiye genelinde ise işverenlerin yüzde 67,9'u engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılmasını, yüzde 56,2'si engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesini ve yüzde 42,7'si engelli yönelik uzaktan çalışma modellerinin

geliştirilmesini önermektedir. Hem Türkiye genelinde hem de Sakarya ilinde işverenlerin ilk üç önerisinde sıralamaların aynı olması dikkat çekmektedir.

Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı

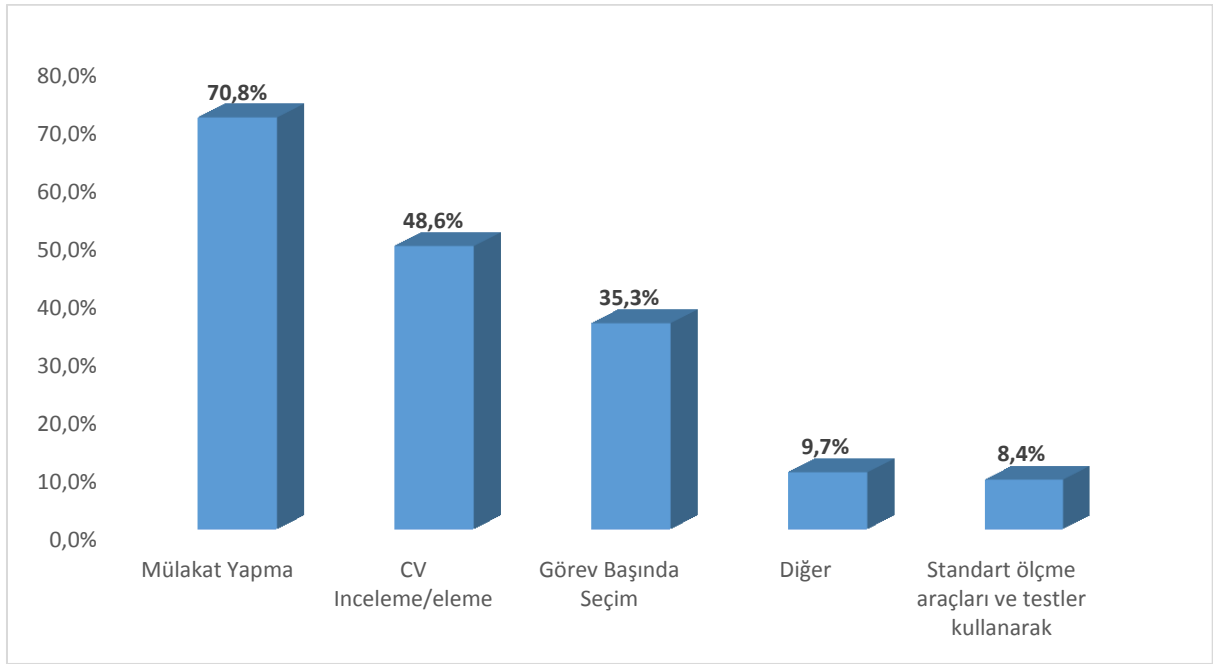


Kaynak: İPA 2018

Sakarya ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 71,4'ü Pratik Beceri, yüzde 38,3'ü Tecrübe ve yüzde 28,1'i Teorik Beceri aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en yüksek tercih edilen kriter, Sakarya ilinde olduğu gibi yüzde 74,5 ile Pratik Beceri kriteridir. Bunu sırasıyla yüzde 44,6 ile Tecrübe ve yüzde 32,6 ile Diploma / Sertifika kriterleri izlemektedir. Pratik Beceri ve Tecrübe kriterleri hem Sakarya ilinde hem de Türkiye genelinde genç personel seçerken en çok aranan kriterler olarak ön plana çıkmaktadır.

Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı



Kaynak: İPA 2018

Sakarya ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin personel seçerken hangi değerlendirme yöntemini kullandıkları incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 70,8'i Mülakat Yapma, yüzde 48,6'sı CV İnceleme/eleme ve yüzde 35,3'ü Görev Başında Seçim ile personel seçmektedir.

Türkiye genelinde ise yüzde 71,7 ile Mülakat Yapma, yüzde 57,4 ile CV İnceleme/Eleme ve yüzde 36,8 ile Görev Başında Seçim kriterleri izlemektedir. Hem Türkiye genelinde hem de Sakarya ilinde işverenlerin ilk üç değerlendirme yöntemi sıralamalarının aynı aynı olması dikkat çekmektedir.

SONUÇ

Sakarya İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2018 yılında Sakarya’da gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işyerlerinden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Sakarya ilinde İŞKUR’da kayıdı bulunan işsizlerin büyük bir bölümünün mesleksiz olduğu görülmektedir. Sakarya’da mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı kadar, kalifiyeli eleman sıkıntısı da yaşanmaktadır. İşverenler, açık işlerinde ve temininde güçlük çektiği mesleklerinde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanamadığını göstermekte olup İŞKUR’un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Piyasa araştırması sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

Talep araştırması sonuçlarına göre toplam çalışanların yüzde 66,8’si erkeklerden, yüzde 33,2’si kadınlardan oluşmaktadır. Kadın çalışanların ağırlıklı çalıştıkları sektörler İmalat, Toptan ve perakende ticaret, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile Eğitim gibi daha çok belirli bir birikim düzeyi gerektiren işyerleridir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte Sakarya’da Lise ve altı eğitim düzeyine sahip olan kadınların işgücü piyasası tarafından tercih edildiği görülmektedir.

2017 yılında aktif işgücü piyasası programları kapsamında bin 652 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 10 bin 379 kişi faydalanmıştır. Kurs sayılarında 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında 234 kurs düzenlenirken 2017 yılında bu sayının bin 652’ye çıkması ve aynı zamanda 2010 yılındaki kursiyer sayısı 2 bin 354 iken 2017 yılında 10 bin 379 kişi olması İŞKUR kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişte aracı rol alması amaçlanmaktadır. Bir yıllık süre içerisindeki rakamlar incelendiğinde bu programlara ilginin oldukça arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Talep boyutu itibariyle, araştırma sonuçlarına göre Sakarya ilinde 20+ özel sektör yerel birim işyerlerinde çalışanlar sayısına göre lokomotif sektörler İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret, İnşaat, Ulaştırma ve Depolama, İdari ve Destek Hizmetleri, Eğitim, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörleridir. Yapılan araştırma sonucunda en fazla açık iş sayısının İmalat sektöründe olduğu görülmektedir.

Sakarya ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 991 işyerinde bin 979 açık iş tespit edilmiştir. Sakarya ilinde İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. Bin 979 kişilik açık işin yüzde 67,8'ine tekabül eden bin 341 kişilik kısmı, İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektör ise Toptan ve Perakende Ticaret sektörüdür.

Sakarya ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 26,4'ünde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının üstünde olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir.

Sakarya ilinde hem işyeri sayısı hem de açık iş sayısı dikkate alındığında, açık iş verme oranında İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. İmalat sektöründe yer alan her 5 işyerinden 2'sinde açık iş bulunmaktadır.

Sakarya ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 44,1 dir.

Açık işi olan işyerlerinin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "Lise altı" cevabı dikkat çekicidir. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları asgari bir eğitim düzeyi, yeterli bilgiye sahip olmaları ve meslekte fiziki ve bedensel yeterlilik istemeleri gerekçeleri düşünüldüğünde, Sakarya ili genelinde ağırlıklı olarak işverenlerin İmalat ve Toptan Perakende Ticaret Sektörlerinde bulunmaları, bu sektörlerde istihdam edilenlerin Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda eleman

ihtiyacı duyması belirli bir birikim düzeyi ile fiziksel ve bedense yeterlilik gerektirdiğinden asıl etken olarak düşünölmelidir.

Sakarya ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması, Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman bulunamaması ve Bu meslekte işe başvuru yapılamaması nedenleri öncelikli olmuştur.

Sakarya ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak Veri Zarflama Analizi uygulanarak elde edilen sonuçlardan, en fazla talep edilen meslekler Makineci (Dikiş), Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı, Garson (Servis Elemanı), Beden İşçisi (Genel), Boyacı-Metal, Pazarlamacı, Satış Danışmanı / Uzmanı, Et Kesimcisi, Kablo Ağı Bantlama Elemanı ve Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi olarak ortaya çıkmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4’ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Sakarya ilinde işverenlerin yüzde 28,4’ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 10 işyerinden Türkiye genelinde yaklaşık 2’si istihdamın artacağını öngörürken Sakarya’de bu sayı 3’e yükselmektedir. İşverenlerin yakın dönemde istihdam artışına olumlu baktıkları görölmektedir. Bu da birçok sektörde faaliyet sürdüren işyerlerinin büyümeye gideceği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Öte yandan istihdamın azalacağını düşönen işveren oranı yüzde 2 olarak öngörölmüş olup bu durum yüzde 2,5 olan ülke ortalamasının altında kalmıştır.

Sonuç olarak; gelişen teknoloji, mal ve hizmet üretim süreçlerini değıştirmektedir. Bu değışim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün değışmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü arzının niteliklerinin uyumlu bir biçimde değışmesi etkin bir işgücü piyasasının oluşması için oldukça önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu minvalde işgücü piyasasının mevcut durumunu bilerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup rapor bu ihtiyaçların karşılanması için hazırlanmıştır.

EKLER

EK 1: 2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu

2018 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörler bazında işgücü, niceliği, eğitimi, niteliği hakkında ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi toplanması amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışındaki kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.564 TL (üçbinbeşyüzaltmışdört Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davranışlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması gerekmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :

İşyerinin Yasal Unvanı :

İŞYERİ ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE	:	
MAHALLE:	:	
CADDE/SOKAK	:	
İÇ/DIŞ KAPI NO	:	
TELEFON/E-POSTA	:	

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı :	Unvanı :
Tarih :	Telefonu :
E-Posta :	İmza/Kaşe:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İşyeri ile ilgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
2.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
2.2. İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?*		
2.3. İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
2.4. İşyerinizde Part-time çalışması yapılıyor mu?		

3) Gelecek bir yıl içinde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 4'e geçiniz, Hayır ise, soru 5'e geçiniz.)

Evet ()

Hayır ()

4) Yatırımla ilgili Bilgiler

4.1 Yatırımın Türü:

İlave yatırım () Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs... alımı veya kiralanması

Teknolojik Yatırım () Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi

Stratejik Yatırım () İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü, AR-Ge, eğitim ve pazarlama faaliyetleri

Diğer ()

4.2. Yatırımın İli :

4.3. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam artış sayısı (kişi) (artış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

4.4. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam azalış sayısı (kişi) (azalış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

* AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

5) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

6) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

Evet () 6.1. soruya geçiniz.

Hayır () 7.Soruya geçiniz.

6.1) Eleman aranılan meslekler

[illegible]

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRLAYINIZ. (1- En önemli)

****Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.**

BÖLÜM III – 1 YIL SONRA (30 NİSAN 2019 TARİHİ İTİBARIYLA) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

7) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐	→	7.1'e geçiniz.
	Hayır ☐	→	8.soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐	→	8. soruya geçiniz.
7.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler			Net sayısal artış
8) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	→	8.1'e geçiniz.
	Hayır	→	9. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	→	9. soruya geçiniz.
8.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler			Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

9) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz kişi sayısını belirtiniz.

9.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok.

→ 10.Soruya Geçiniz.

[illegible]

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

10) İşyerinizde engelli çalıştırdığınız takdirde devlet tarafından teşvikler ile destekleneceğinizi biliyor musunuz?

Evet ()

Hayır ()

11) Size göre engelli istihdamını arttırmak için neler yapılabilir?
(en önemli üç seçeneği belirtiniz)

Engellilerin çalışabileceği destekli, korumalı vb. işyerlerinin artırılması ()

Engelli istihdamı için uygulanan kota uygulamasının revize edilmesi ()

Engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesi ()

Engellilere yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesi ()

Engelli istihdam fuarları aracılığıyla işveren ile engelli danışanların bir araya getirilmesi ()

12) Genç (15-24 yaş) personel seçiminde aradığınız kriterler nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)

Pratik beceri ()

Teorik beceri ()

Diploma/sertifika ()

Tecrübe ()

Referans ()

13) İşyerinizde MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aldığınız personel için **sınav ücretlerinin karşılanması** hususunda uygulanan teşvik veya hibeden yararlandınız mı?

Evet ()

Hayır ()

Fikrim Yok ()

14) İşyerinizde mevcut personel için MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aldığınızda veya MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi olan personel istihdam ettiğinizde 4447 Sayılı Kanunun **Geçici 10. maddesi kapsamında işveren sigorta primi desteğinden** yararlandınız mı?

Evet ()

Hayır ()

Fikrim Yok ()

15) Personel seçiminde hangi değerlendirme yöntemini kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçilebilir)

CV inceleme/eleme ()

Mülakat yapma ()

Görev başında seçim ()

Standart ölçme araçları veya testler kullanarak ()

Diğer ()

16) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet () (17. Soruya geçebilirsiniz) Hayır () (18. Soruya geçebilirsiniz.)

17) Faydalandığınız hizmetlerin memnuniyet düzeyinizi belirtiniz.
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

	Memnunum	Kararsızım	Memnun Değilim
Eleman Talebi			
İşbaşı Eğitim Programları			
Çalışanların Mesleki Eğitimi			
Mesleki Eğitim Kursu			
Kısa Çalışma Ödeneği			
Danışmanlık ve Yönlendirme			

18) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçilebilir)

İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim. ()

İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ()

İnternet sitesi kullanışlı değil ()

Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması ()

İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor ()

19) 2017 yılındaki ilave istihdam teşvikinden yararlandınız mı?

Evet () (20. Soruya geçiniz) Hayır () (21. Soruya geçiniz)

20) 2017 yılında ilave istihdam teşvikinin faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet () Hayır () Kararsızım ()

21) 2018 yılında uygulamaya konulan istihdam teşviklerinin istihdama katkısını değerlendiriniz.
İstihdamı çok artırır () İstihdamı az artırır () Değiştirmez () Fikrim yok ()

22) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz meslek ve beceriler nelerdir?

Meslek.....
Beceri.....

2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.